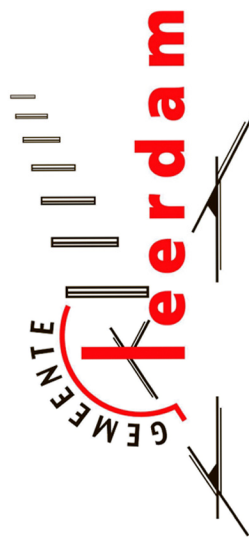
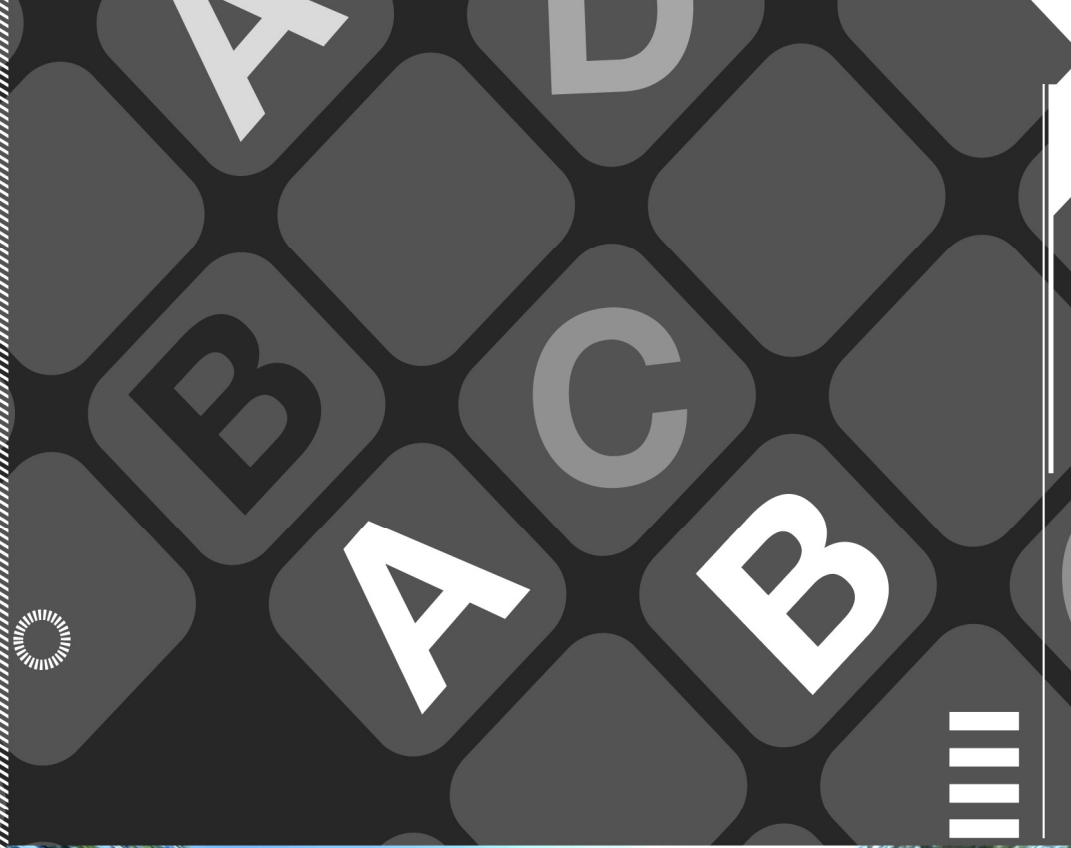


KWALITEITSPPLAN

inrichting en beheer openbare ruimte



Gemeente Leerdam | april 2012



Inhoud

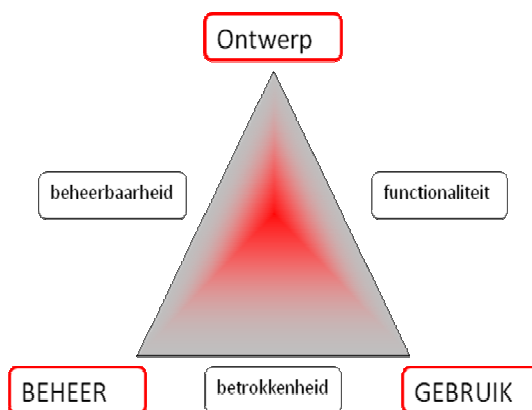
H1 - Inleiding.....	3
H2 - Werkwijze	4
H3 - Analyse	5
H4 - Gebiedsindeling.....	6
H5 - Huidige kwaliteit	10
H6 - Ambitie	18
H7 - Ieder gebied een eigen accent	20
H8 - Confrontatie	33
H9 - Effecten van het kwaliteitsplan.....	39
H10 - Implementatie.....	41
H11 - Financiële aspecten beheer	44
H12 - Resumé.....	46

HI - Inleiding

De openbare ruimte is de plek waar mensen zich verplaatsen, recreëren, spelen, buiten kunnen zijn en elkaar ontmoeten. De openbare ruimte verbindt en geeft samenhang aan al deze functies. Letterlijk, als een netwerk van wegen, fiets- en voetpaden dat woningen, bedrijven, winkels bereikbaar maakt. Maar ook in figuurlijke zin vormen de openbare pleinen, straten en plantsoenen de verbindingsruimte voor inwoners en bezoekers.

Het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte laat zien en beschrijft welke kwaliteiten de gemeente Leerdam nastreeft in de openbare ruimte. Wat is er allemaal te doen in de openbare ruimte? Welke functies krijgen voorrang? Hoe attractief en gebruiksvriendelijk is een woon- of verblijfsgebied? Hoe schoon, heel en veilig moet de woon- of werkomgeving zijn? En op welke manier draagt de buitenruimte bij aan de identiteit van de gemeente Leerdam?

In de openbare ruimte komen vele sectorale beleidslijnen bij elkaar: spelen, parkeren, verkeer, beheren, veiligheid, natuur- en landschapsontwikkeling enz. Het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte brengt deze beleidslijnen met elkaar in verband en heeft als ambitie dat functies elkaar versterken in plaats van tegenwerken. Het kwaliteitsplan openbare ruimte Leerdam geeft daarbij zowel de ambitie ten aanzien van de beeld- en belevingskwaliteit, de gebruikskwaliteit als de beheerkwaliteit van de openbare ruimte. Het plan legt vast welke kwaliteiten de openbare ruimte momenteel heeft, vergelijkt deze met de gestelde ambities en geeft aan wat nodig is om de ambities te realiseren.



H2 - Werkwijze

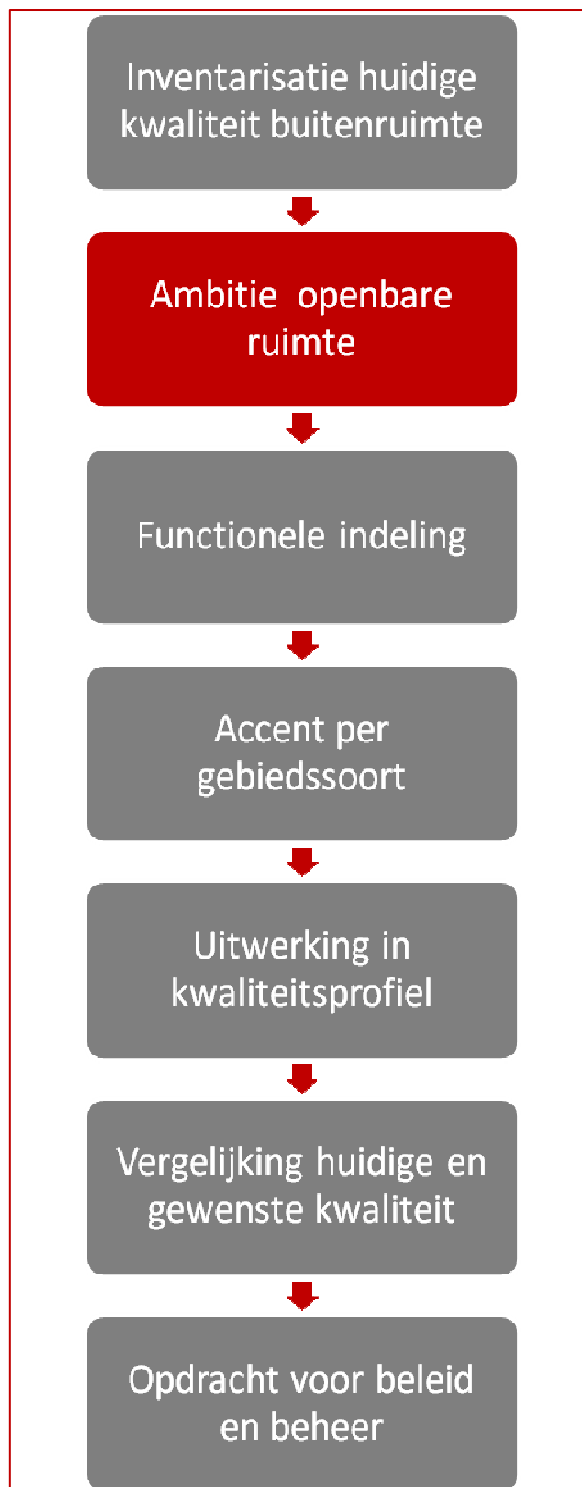
In dit kwaliteitsplan wordt allereerst de huidige kwaliteit van de openbare ruimte geschetst. Dit kwaliteitsniveau geldt als vertrekpunt voor de verdere planvorming.

Vervolgens bepaalt de gemeente Leerdam haar ambitie met betrekking tot de openbare ruimte. Zij richt zich daarbij op 3 peilers die in belangrijke mate bepalend zijn voor de kwaliteit:

1. Gebruikskwaliteit;
2. beeld- en belevingskwaliteit (inrichting);
3. beheerkwaliteit.

De uitwerking van deze ambitie is in belangrijke mate afhankelijk van functie, gebruik en het stedenbouwkundig karakter van een wijk of buurt. Het is daarom nodig de gemeente Leerdam in te delen in een aantal functionele eenheden. Dit is uitgewerkt in een gebiedsindeling voor de bebouwde kommen van de gemeente. Per gebiedssoort wordt vervolgens bepaald op welke wijze het beste inhoud kan worden gegeven aan de ambitie voor de openbare ruimte. Per gebiedssoort is daarvoor een accent uitgewerkt. In dit accent wordt de ambitie toegespitst op de specifieke functie van een gebied. Dit accent is per gebiedssoort uitgewerkt in een tweetal kwaliteits-profielen. Op basis van deze profielen vindt een confrontatie plaats tussen de huidige en gewenste kwaliteit.

De verschillen tussen het huidige- en het ambitieprofiel geven richting aan beleids- en uitvoeringsprogramma's in de openbare ruimte. Het kwaliteitsplan krijgt derhalve geen eigen maatregelenprogramma, de effecten van de gekozen ambitie zijn richtinggevend voor de lopende en op te stellen beleids- en uitvoeringsprogramma's. Schematisch weergegeven volgt het kwaliteitsplan de werkwijze als hiernaast weergegeven.

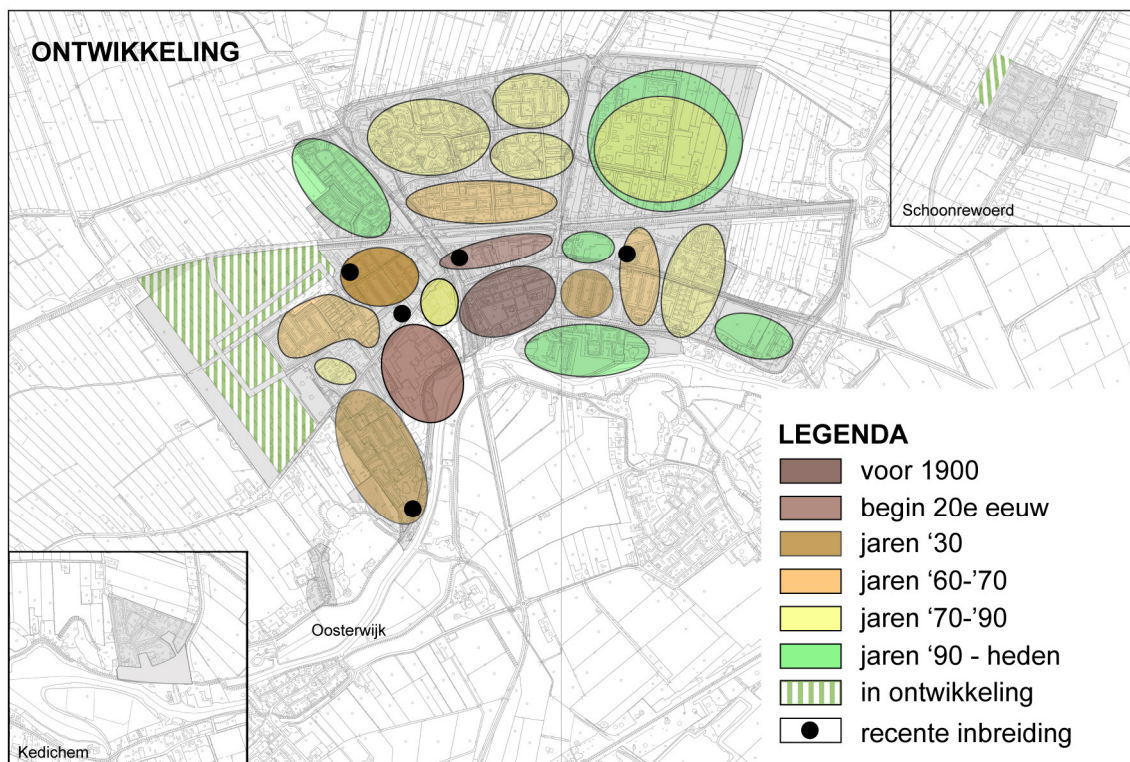


H3 - Analyse

Het kwaliteitsplan openbare ruimte biedt geen uitgebreide stedenbouwkundige en historische analyse. In het kader van de kwaliteitsbepaling van de buitenruimte is met name de huidige situatie van belang. Deze situatie is de basis voor het verdelen van de gemeente in een aantal functionele eenheden. Deze eenheden worden zo gevormd dat per eenheid steeds één kwaliteitsprofiel toepasbaar is.

Belangrijke criteria voor het bepalen van een eenheid zijn het stedenbouwkundig karakter en de functie van een gebied. Beheereenheden bestaan dus uit aaneengesloten gebieden met enerzijds een vergelijkbaar stedenbouwkundig karakter en anderzijds één gezamenlijke functie.

In de 20^e eeuw heeft Leerdam een sterke ontwikkeling doorgemaakt. Dit met name onder invloed van de glas- en houtindustrie. Onderstaand kaartbeeld geeft schematisch weer hoe de stad zich door de jaren heeft ontwikkeld. Deze ontwikkeling is terug te zien in de woonwijken die door de jaren zijn gerealiseerd. De oude wijk, direct ten westen van de glasfabriek is een stenige wijk zonder voortuinen en de openbare ruimte is beperkt. De nieuwere wijken Noord en Ter Leede daarentegen zijn groene wijken met relatief veel bruikbare openbare ruimte.



De (dorps)kernen Kedichem, Oosterwijk en Schoonrewoerd hebben een oude kern, vaak gesitueerd rondom de kerk. De woonwijken zijn van meer recente datum.

Voor de gebiedsindeling in deze notitie is vooral de functie van een gebied leidend, in de nadere uitwerking van de notitie (bijvoorbeeld in een handboek inrichting openbare ruimte) is het van belang terdege rekening te houden met het onderscheid tussen de oudere en nieuwere wijken.

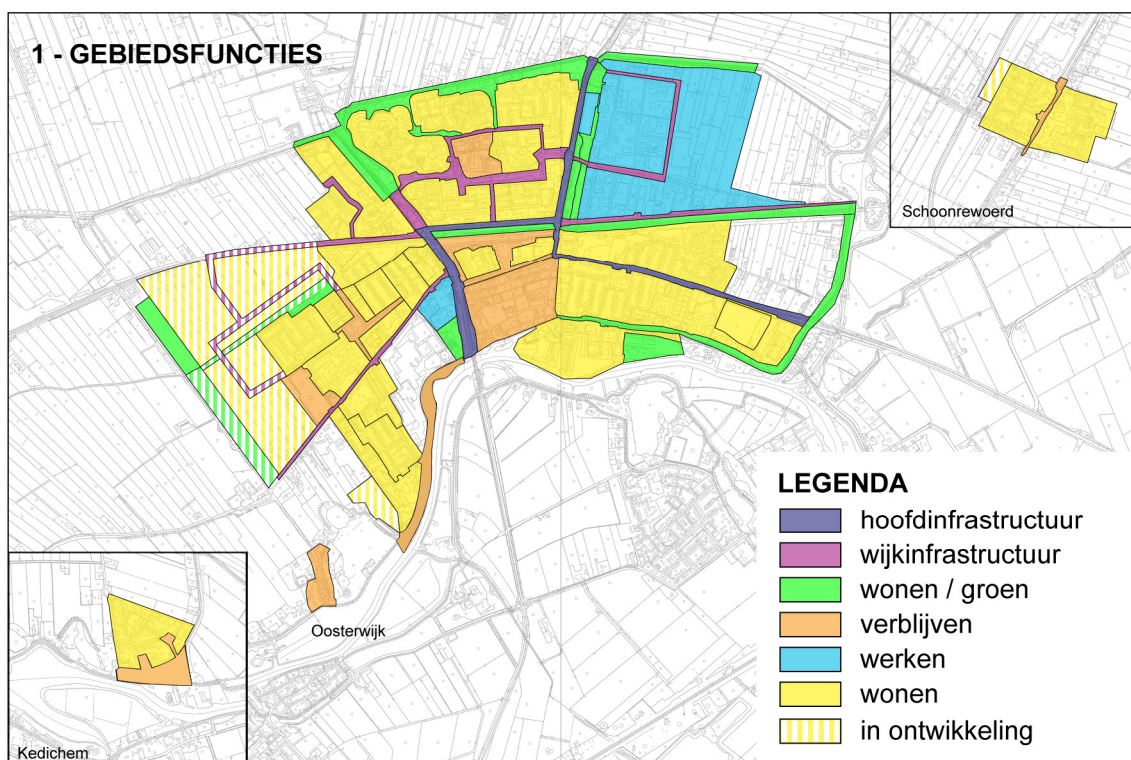
H4 - Gebiedsindeling

a. Gemeente Leerdam, functionele indeling & plangrens

Het kwaliteitsplan beperkt zich tot het beheersgebied van de gemeente Leerdam. In de praktijk betekent dit dat uitsluitend voor de bebouwde kom van de gemeente de ambitie wordt bepaald. Op termijn kan de werkwijze van het kwaliteitsplan worden uitgebreid naar het buitengebied. Op dit moment is dat in mindere mate relevant, de gemeente heeft daar immers geen directe invloed op de inrichting en het beheer.

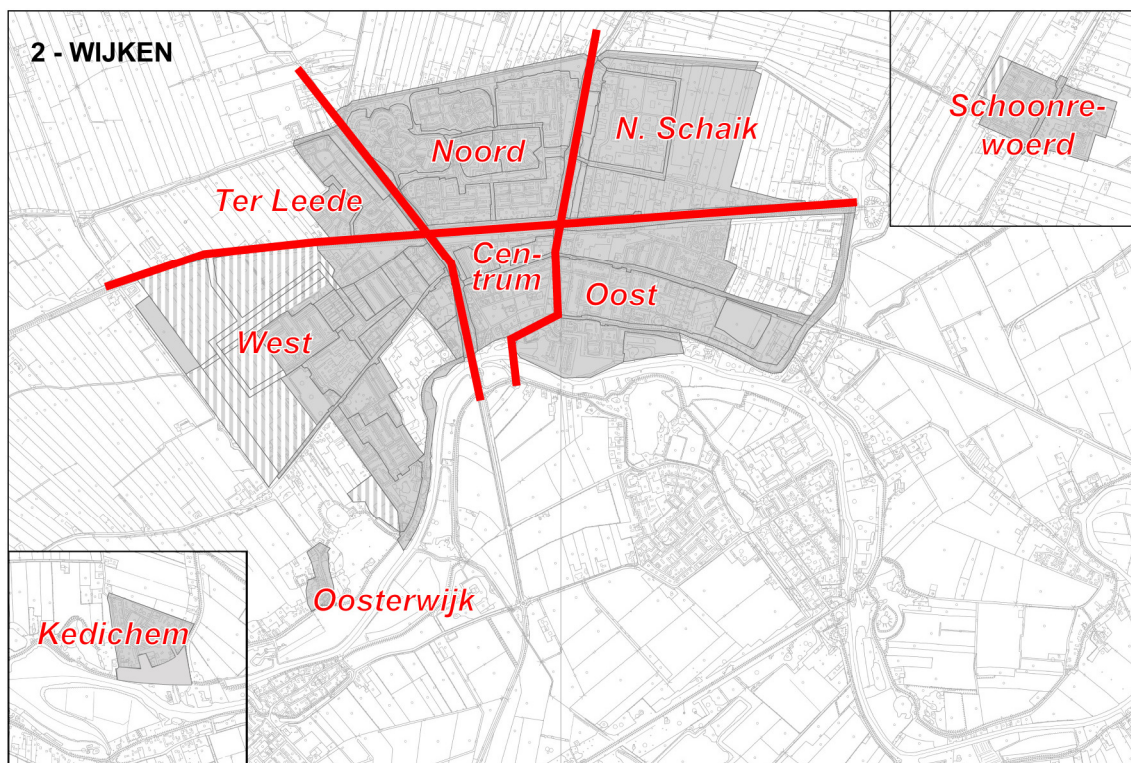
Kaartbeeld 1 geeft een beeld van het beheergebied van de gemeente, ingedeeld naar functie. De volgende functies worden onderscheiden:

- ✓ Hoofd / wijkinfrastructuur;
 - Hoofdinfrastructuur gemeente en wijken.
- ✓ wonen;
 - Woonwijken;
 - Wijkranden, grootschalige groenvoorzieningen en beschermde houtopstanden.
- ✓ Verblijven;
 - Winkelcentra, pleinen, begraafplaatsen.
- ✓ Werken;
 - Industrierrein, kantoren.



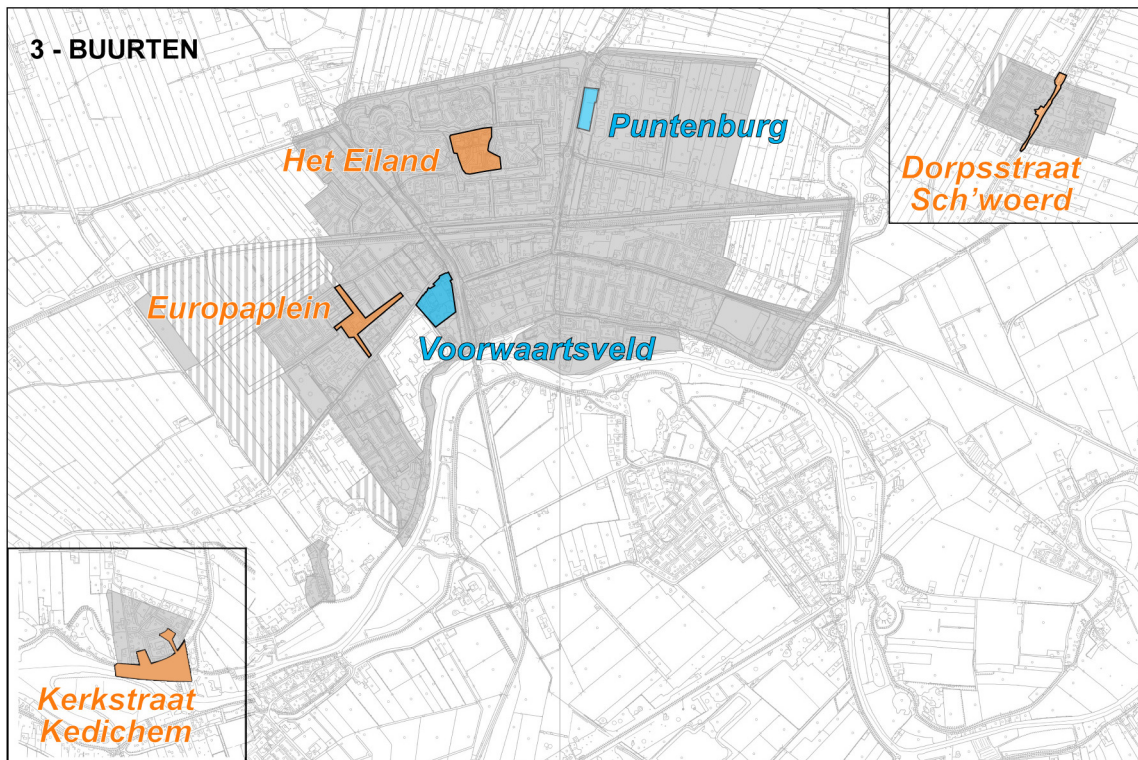
De ambitie (gewenste kwaliteit) per gebiedsfunctie wordt geconfronteerd met de huidige kwaliteit. Deze huidige kwaliteit wordt gegeven op wijk- of buurtniveau. De huidige kwaliteit kan momenteel per wijk of buurt immers sterk verschillen. Deze werkwijze leidt tot een kwaliteitsopgave per wijk- of buurt waarbij het doel is ongeacht de gebiedssoort één kwaliteitsniveau per functie te realiseren. Daarbij wordt uitgegaan van de volgende wijkindeling.

- **Wijken, kaart 2:**
 - ✓ Ter Leede
 - ✓ Noord;
 - ✓ Nieuw Schaik;
 - ✓ West;
 - ✓ Centrum;
 - ✓ Oost;
 - ✓ Schoonrewoerd;
 - ✓ Kedichem;
 - ✓ Oosterwijk;

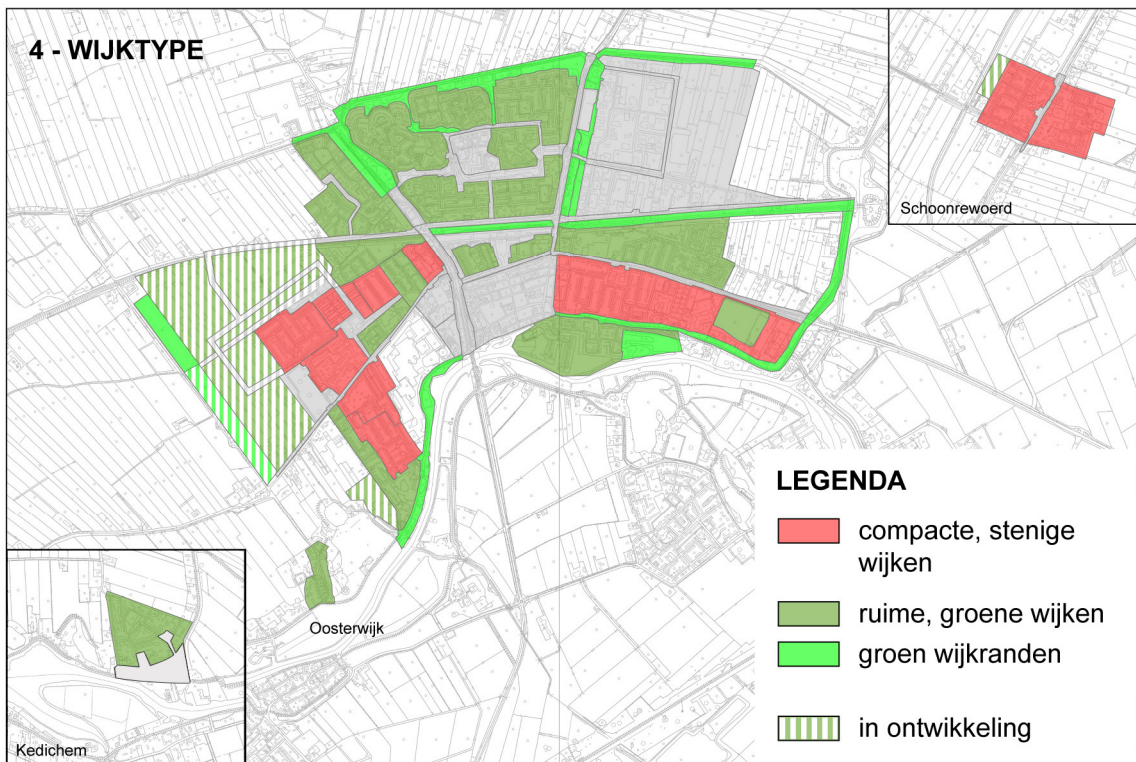


Naast genoemde wijken worden de volgende buurten in het bijzonder benaderd (zie kaart 3):

- **Bedrijventerreinen:**
 - ✓ Puntenburg;
 - ✓ Voorwaartsveld.
- **Verblijfsgebieden:**
 - ✓ Het Eiland;
 - ✓ Europaplein;
 - ✓ Dorpsstraat Schoonrewoerd;
 - ✓ Kerkstraat Kedichem.



Binnen de functie 'wonen' komt een grote verscheidenheid aan woonwijken voor. Voor wat de wijkindeling betreft is het vooral van belang wanneer een wijk is gerealiseerd. Naar mate wijken van recenter datum zijn is er meer ruimte voor groen en tuinen. Onderstaand kaartbeeld geeft een overzicht van de woonfunctie, verdeeld in een tweetal varianten. De oude stenige wijken en de nieuwere wijken met meer ruimte voor groen, pleinen en (voor)tuinen. Het kaartje is, in aanvulling op het kaartbeeld in hoofdstuk 3, belangrijke input voor het vervolg op de vaststelling van dit kwaliteitsplan.



H5 - Huidige kwaliteit

a. Kwaliteitswaaiers

In de openbare ruimte komen vele beleidslijnen bij elkaar: spelen, parkeren, verkeer, beheren, veiligheid enz. Het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte geeft de ambitie voor de openbare ruimte, waarbij de nadruk ligt op de samenhang tussen deze beleidslijnen. Om in voldoende mate richtinggevend te kunnen zijn en inzicht te verkrijgen in de opgaven waar de gemeente Leerdam de komende jaren voor staat is het van belang deze ambitie af te zetten tegen de huidige kwaliteit van de openbare ruimte. Hiertoe is in de zomer van 2010 de huidige kwaliteit van de openbare ruimte bepaald. Als meetinstrument is hierbij gebruik gemaakt van een speciaal voor dit doel ontworpen kwaliteitswaaier. Deze waaier maakt het mogelijk het begrip 'kwaliteit' op een eenduidige manier te definiëren en interpretatieverschillen zoveel als mogelijk te voorkomen.

Naast dat de waaier is gebruikt om de huidige kwaliteit van de openbare ruimte te bepalen wordt de waaier ook gebruikt om gebiedsaccent nader te specificeren. Op deze manier beschikt de gemeente Leerdam over één instrument om de bestaande kwaliteit te meten en op dezelfde wijze de gewenste kwaliteit te formuleren.

De waaier bestaat uit twee delen, het eerste deel geeft de criteria voor 'inrichting & gebruik', het tweede deel geeft de criteria voor 'beheer'.

– Inrichting&gebruik

Het eerste deel is bedoeld voor het algemene beleid voor de openbare ruimte. Deze waaier geeft 16 criteria, die steeds op 3 kwaliteitsniveaus zijn uitgewerkt (A, B en C). Het middelste niveau 'B' geeft een standaardkwaliteit, bijvoorbeeld gebaseerd op regelgeving en voldoende functioneren. Een 'C' is een meer sobere variant en kenmerkt zich door eenvoudige oplossingen. Daarentegen is 'A' juist een bijzondere kwaliteit, een maatwerkoplossing in een zeer goed functionerende ruimte.

De 16 criteria zijn verdeeld in drie groepen:

- 8 criteria gaan over de **gebruikswaarde** van de openbare ruimte. Veel van deze criteria hebben ook een eigen sectoraal beleid, denk bijvoorbeeld aan spelen en verkeer.
- 4 criteria gaan over de **belevingswaarde** en de inrichting van de openbare ruimte, zoals attractiviteit en materiaalgebruik.
- 4 criteria gaan over **duurzaamheid**, bestendigheid, over het in stand houden en de toekomstwaarde.

De 16 criteria zijn dus te categoriseren onder 'gebruikswaarde', 'belevingswaarde' en 'duurzaamheid'. In de volgende tabel zijn de criteria verdeeld over deze categorieën, op de waaier zijn de criteria nader onderbouwd met beelden en kwaliteitsbeschrijvingen.



Gebruikswaarde	Belevingswaarde	Duurzaamheid
Functionaliteit, doelmatigheid, Gebruiken zoals het bedoeld is.	Ontwerpkwaliteit, mooi, aantrekkelijk, thuisvoelen.	Bestendigheid, toekomstwaarde, de toekomstige gebruiker niet beperken.
Verkeersveiligheid	Identiteit & eigenheid	Milieu
Spelen	Attractiviteit	Onderhoud Schoon
Recreatief gebruik voorzieningen	Materiaalgebruik	Onderhoud Heel
Recreatief gebruik activiteiten	Kleur & fleur	Onderhoudsvriendelijk
Sociale veiligheid		
Parkeergelegenheid		
Natuur & ecologie		
Bruikbaarheid		

– **Beheer**

Het tweede deel de kwaliteitswaaier is een concrete uitwerking naar beheer (en onderhoud). In feite klappen de twee onderdelen van de eerste kwaliteitswaaier 'onderhoud heel' en 'onderhoud schoon' verder uit. Van 15 onderdelen van de openbare ruimte, zoals meubilair, verharding of groen zijn de onderhoudskwaliteiten aangegeven. Deze zijn in 5 kwaliteitsniveaus weergegeven, aansluitend op landelijke systemen zoals die ontwikkeld zijn door het CROW (A+ tot en met D).

De 15 criteria zijn verdeeld in twee groepen:

- 6 criteria gaan over '**Schoon**', denk bijvoorbeeld aan zwerfafval, hondenpoep en bekladding.
- 9 criteria gaan over '**Heel**', denk hierbij vooral aan de harde elementen in de openbare ruimte als verhardingen en meubilair maar ook beplanting etc.

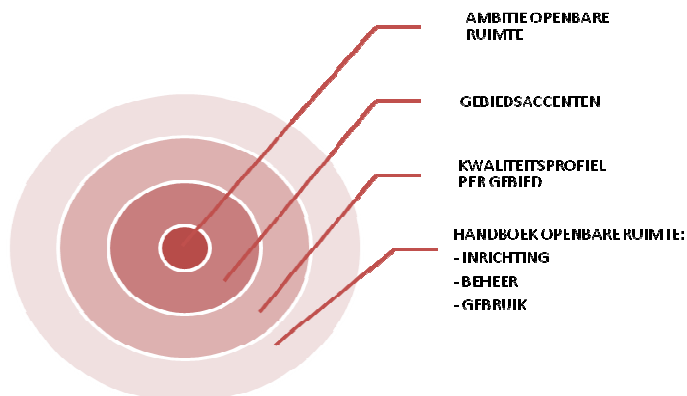
De 15 criteria zijn dus te categoriseren onder 'Schoon' en 'Heel'. In de tabel zijn de criteria verdeeld over deze categorieën, op de waaier zijn de criteria nader onderbouwd met beelden en kwaliteitsbeschrijvingen.

Schoon	Heel
Zwerfafval	Water & oevers
Onkruid in verharding	Veiligheid
Onkruid in beplanting	Meubilair
Hondenpoep	Gras
Afvalbakken en containers	Gesloten verharding
Bekladding	Elementenverharding
	Bomen
	Bloembakken
	Beplanting

De bedoeling van de waaiers is de kwaliteit van een gebied te meten of de kwaliteitsambitie voor een gebied te bepalen. De kwaliteitswaaier geeft dus géén aanwijzingen voor een object (welke bank kies ik), maar geeft een kader voor deze keuze. Voor die bank bijvoorbeeld:

- Heeft het gebied een 'A' voor 'recreatief gebruik' dan zullen er meer banken zijn dan in een gebied met 'C' op dit criterium.
- Bij 'materiaalgebruik' zien we of het om maatwerk/design gaat of om een eenvoudig en doelmatig ontwerp.
- Bij 'onderhoudbaarheid' bepalen we welke onderhoudsinspanning of maatwerk we acceptabel vinden.
- Etc.

De nadere uitwerking van de kwaliteitsambitie komt aan de orde in het op te stellen 'handboek openbare ruimte' (zie model).



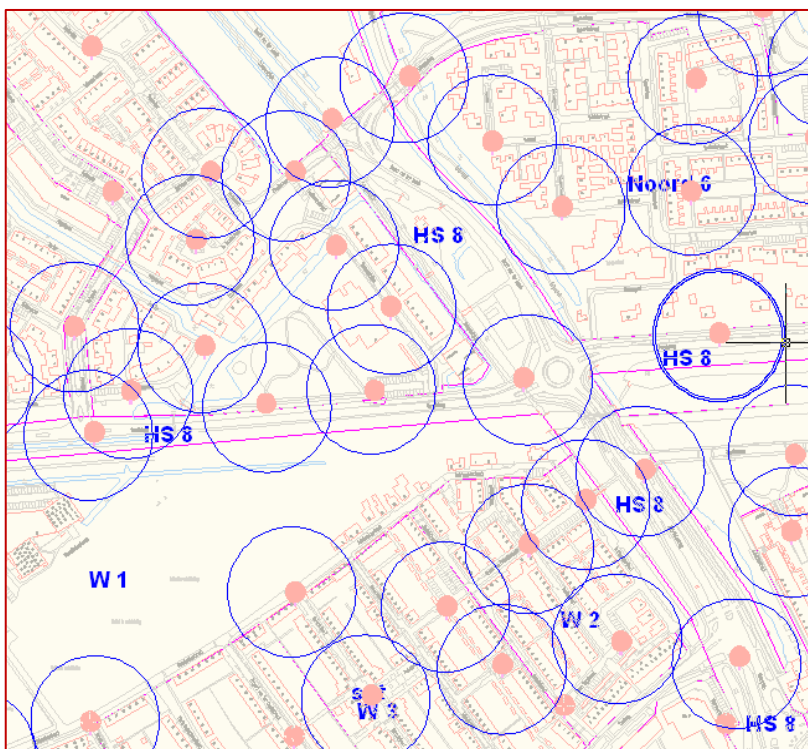
b. Meetmethode

Om op een objectieve wijze de kwaliteit van de openbare ruimte te meten is naast de kwaliteitswaaier als instrument een vastgestelde meetmethode nodig. Deze methode moet het mogelijk maken op verschillende niveaus een beeld te geven van de openbare ruimte. Leerdam heeft daarvoor in haar openbare ruimte 321 meetpunten vastgelegd. Deze meetpunten liggen verspreid in de openbare ruimte van de kernen en hebben per punt een meetoppervlakte van circa 2000 m² (cirkel 50 m1 doorsnede). Op ieder meetpunt is een opname gemaakt van de 31 genoemde criteria. Op basis van het meetresultaat is nu de kwaliteit weer te geven per plek (meetpunt), buurt, wijk, kern of gebiedsfunctie. Het niveau waarop het kwaliteitsplan resultaten meet is per wijk (of buurt), de ambitie wordt bepaald per gebiedsfunctie.

- Meetpunten op de kaart

Met het volgende kaartbeeld wordt een illustratie gegeven van de meetpunten in de openbare ruimte. In al de kernen is op dergelijke wijze een raster van meetpunten opgemaakt.

Op deze meetpunten is de huidige kwaliteit gemeten. Om te monitoren of de ambitie ook daadwerkelijk wordt gerealiseerd wordt at random op deze meetpunten geïnspecteerd. Naast deze inspectie is het mogelijk 'hotspots' aan te wijzen waar specifieke criteria frequent worden geïnspecteerd. Mogelijke leemtes in het meetnet kunnen eenvoudig worden opgelost door het toevoegen van meetpunten. Datzelfde geldt voor eventuele uitbreidingswijken.



c. Resultaten

De huidige kwaliteit is bepaald aan de hand van een in 2010 uitgevoerde inspectie. Voor de inrichtingsaspecten is volstaan met één inspectieronde, voor de hoogcyclische beheeraspecten is een tweetal inspecties uitgevoerd. Daar waar nodig is er 's avonds geïnspecteerd, denk hierbij bijvoorbeeld aan het criterium 'parkeren'.

De inspectie is uitgevoerd per meetpunt, door middeling van de meetpunten per wijk zijn kwaliteitsprofielen per wijk opgesteld. In hoofdstuk 8 van deze notitie worden deze profielen geconfronteerd met de kwaliteitsambitie van Leerdam. Onderstaande tabellen geven de huidige kwaliteit per wijk of buurt. De classificering (A,B of C) refereert aan de indeling op de kwaliteitswaaier.

- Hoofdstructuur

Inrichting & Gebruik		Gebruikswaarde						Duurzaam			Beleving						
		Verkeersveiligheid	Spelen	Recr. gebruik voorz.	Recr. Gebruik activ.	Sociale veiligheid	Parkeergelegenheid	Natuur en Ecologie	Bruikbaarheid	Milieu	Onderhoud Schoon	Onderhoud Heel	Onderhoudsvriendelijk	Identiteit & eigenheid	Attractiviteit	Materiaalgebruik	Kleur & Fleur
		A	B	B	B	B	A	C	A	B	A	A	A	B	B	B	B

Beheer		Schoon						Heel								
		Zwerfvuil	Onkr. in verharding	Onkr. In beplanting	Hondenpoep	Afvalbakken & cont.	Bekladding	Water & oevers	Veiligheid	Meubilair	Gras	Gesloten verharding	Elementenverharding	Bomen	Bloembakken	Beplanting
		A	A	B	B	A	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B

Conclusie

Leerdam realiseert met de huidige inzet een relatief hoog inrichtings- en beheerniveau. Het basis niveau B geldt over het geheel als minimum met uitzondering van het criterium 'natuur & ecologie'. Het inrichtingsprofiel laat zien dat Leerdam geen specifiek beleid voert op de inrichting. Er is geen specifieke aandacht voor bijvoorbeeld 'identiteit & eigenheid' of 'kleur & fleur' terwijl zaken als veiligheid, parkeergelegenheid, onderhoudsvriendelijkheid en heel / schoon de boventoon voeren. Dit vertaalt zich direct door naar het beheerprofiel, de spontane inrichtingsfocus op bruikbaarheid levert een eenvoudig te onderhouden openbare ruimte op en derhalve een hoge score op beheer.

- Woonwijken

	Inrichting & gebruik	Gebruikswaarde							Duurzaam				Beleving				
		Verkeersveiligheid	Spelen	Recr. gebruik voorz.	Recr. Gebruik activ.	Sociale veiligheid	Parkeergelegenheid	Natuur en Ecologie	Bruikbaarheid	Milieu	Onderhoud Schoon	Onderhoud Heel	Onderhoudsvriendelijk	Identiteit & eigenheid	Attractiviteit	Materiaalgebruik	Kleur & Fleur
	Noord	A	B	B	B	A	B	C	A	B	B	A	B	C	B	B	B
	Oost	A	B	B	B	A	B	C	A	B	A	A	A	B	B	B	B
	West	A	B	B	A	A	B	C	A	B	B	B	A	B	B	B	B
	Ter Leede	A	A	C	B	A	B	C	A	B	A	A	B	B	B	C	C
	Schoonrewoerd	A	A	B	B	B	B	B	A	B	A	B	B	B	B	B	B
	Kedichem	A	A	B	B	A	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A	B
	Oosterwijk	B	-	C	B	A	C	A	A	A	A	B	A	A	B	B	

	Beheer	Schoon							Heel							
		Zwerfvuil	Onkr. in verharding	Onkr. in beplanting	Hondenpoep	Afvalbakken & cont.	Bekladding	Water & oevers	Veiligheid	Meubilair	Gras	Gesloten verharding	Elementenverharding	Bomen	Bloembakken	Beplanting
	Noord	A	B	B	B	A	A	A	A	A	B	A	B	A	B	B
	Oost	A	A	B	B	A	A	A	A	A	B	A	B	A	A	B
	West	B	B	B	B	A	A	A	B	A	B	B	B	B	B	B
	Ter Leede	A	B	B	B	A	A	A	A	A	B	B	B	A	A	B
	Schoonrewoerd	A	B	B	A	A	A	B	B	A	B	B	B	A	B	B

	Beheer	Schoon						Heel								
		Zwerfvuil	Onkr. in verharding	Onkr. in beplanting	Hondenpoep	Atvalbakken & cont.	Bekladding	Water & oevers	Veiligheid	Meubilair	Gras	Gesloten verharding	Elementenverharding	Bomen	Bloembakken	Beplanting
	Kedichem	A	A	B	A	A	A	-	A	A	B	A	B	A	A	B
	Oosterwijk	A	A	B	B	A	A	A	A	A	B	A	B	A	A	B

Conclusie

Leerdam realiseert met de huidige inzet een relatief hoog inrichtings- en beheerniveau. Het basis niveau B geldt grotendeels als minimum kwaliteit. In het inrichtingsprofiel ligt ook hier het accent op bruikbaarheid en duurzaamheid. Met enkele uitzonderingen is er geen specifieke aandacht voor de belevingswaarde van de openbare ruimte. Dit vertaalt zich direct door naar het beheerprofiel, de spontane inrichtingsfocus op bruikbaarheid en duurzaamheid levert een eenvoudig te onderhouden openbare ruimte op en derhalve een hoge score op beheer.

- Verblijfsgebieden

Inrichting & gebruik	Gebruikswaarde							Duurzaam			Beleving					
	Verkeersveiligheid	Spelen	Recre. gebruik voorz.	Recre. Gebruik activ.	Sociale veiligheid	Parkeergelegenheid	Natuur en Ecologie	Bruikbaarheid	Milieu	Onderhoud Schoon	Onderhoud Heel	Onderhoudsvriendelijk	Identiteit & eigenheid	Attractiviteit	Materiaalgebruik	Kleur & Fleur
Centrum	A	B	B	A	A	A	C	A	B	A	A	A	B	B	B	B
Het Eiland	A	B	B	C	B	B	C	A	A	A	A	A	B	B	B	B
Europaplein	A	B	B	A	A	B	C	A	B	B	A	B	B	B	B	B
Dorpsstraat	B	,-	B	A	B	B	C	A	B	A	A	A	A	A	B	A
Kerkstraat	A	A	B	A	A	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A	B

Beheer	Schoon						Heel								
	Zwerfvuil	Onkr. in verharding	Onkr. In beplanting	Hondenpoep	Atvalbakken & cont.	Bekladding	Water & oevers	Veiligheid	Meubilair	Gras	Gesloten verharding	Elementenverharding	Bomen	Bloembakken	Beplanting
Centrum	A	A	A	B	A	A	B	A	A	B	B	A	A	A	B
Het Eiland	A	B	B	B	A	A	A	A	A	B	A	B	A	A	B
Europaplein	B	B	A	A	A	B	, -	B	A	A	A	B	A	B	A
Dorpsstraat	A	A	A	A	B	A	B	B	A	B	B	B	A	A	B
Kerkstraat	A	A	B	A	A	A	, -	A	A	B	A	B	A	A	B

Conclusie

Leerdam realiseert met de huidige inzet een relatief hoog inrichtings- en beheerniveau. Het basis niveau B geldt over het geheel als minimum met uitzondering van het criterium 'natuur & ecologie'. Het inrichtingsprofiel laat zien dat Leerdam geen specifiek beleid voert op de inrichting. Er is geen specifieke aandacht voor bijvoorbeeld 'identiteit & eigenheid' of 'kleur & fleur' terwijl zaken als veiligheid, parkeergelegenheid, onderhoudsvriendelijkheid en heel / schoon de boventoon voeren. Dit vertaalt zich direct door naar het beheerprofiel, de spontane inrichtingsfocus op bruikbaarheid levert een eenvoudig te onderhouden openbare ruimte op en derhalve een hoge score op beheer. Positieve uitzondering zijn de dorpskernen, zowel de Kerkstraat in Kedichem als de Dorpsstraat in Schoonrewoerd scoren hoog op belevingswaarde.

- Bedrijventerrein

Inrichting & gebruik	Gebruikswaarde						Duurzaam			Beleving						
	Verkeersveiligheid	Spelen	Recr. gebruik voorz.	Recr. Gebruik activ.	Sociale veiligheid	Parkeergelegenheid	Natuur en Ecologie	Bruikbaarheid	Milieu	Onderhoud Schoon	Onderhoud Heel	Onderhoudsvriendelijk	Identiteit & eigenheid	Attractiviteit	Materiaalgebruik	Kleur & Fleur
Nieuw Schaik	A		C	C	B	A	C	A	A	A	A	A	B	B	B	B

Inrichting & gebruik	Gebruikswaarde							Duurzaam			Beleving					
	Verkeersveiligheid	Spelen	Recr. gebruik voorz.	Recr. Gebruik activ.	Sociale veiligheid	Parkergelegenheid	Natuur en Ecologie	Bruikbaarheid	Milieu	Onderhoud Schoon	Onderhoud Heel	Onderhoudsvriendelijk	Identiteit & eigenheid	Attractiviteit	Materiaalgebruik	Kleur & Fleur
Puntenburg	A		C	C	A	A	B	A	A	A	A	B	B	A	B	A
Voorwaartsveld	B		C	C	B	A	C	A	B	B	A	B	C	C	C	C

Beheer	Schoon							Heel							
	Zwerfvuil	Onkr. in verharding	Onkr. In beplanting	Hondenpoep	Afvalbakken & cont.	Bekladding	Water & oevers	Veiligheid	Meubilair	Gras	Gesloten verharding	Elementenverharding	Bomen	Bloembakken	Beplanting
Nieuw Schaik	A	A	B	A	A	A	A	A	A	B		A	A	A	B
Puntenburg	A	A	B	A		A		A	A	A	A	A	A	A	A
Voorwaartsveld	A	B	B	B	A	A	A	A	B	A	B	C	B	B	B

Conclusie

De Leerdamse bedrijventerreinen scoren relatief hoog op gebruikswaarde en duurzaamheid. Met uitzondering van de Puntenburg is er geen specifieke aandacht voor de belevingswaarde. De relatief recente inrichting van de Puntenburg gecombineerd met de ligging langs de noordelijke invalsweg van Leerdam leidt ook zonder specifieke geformuleerde ambitie tot een hoger niveau. Ook qua onderhoud scoren de bedrijventerreinen hoog. Negatieve uitzondering vormt het Voorwaartsveld, het gebied wordt wellicht te weinig als een eenheid gezien waar commerciële activiteiten de sfeer van de buitenruimte bepalen. Het formuleren van een reële ambitie leidt hier zeker tot winst.

H6 - Ambitie

a. Algemeen

In het collegeprogramma 2010-2014 is een visie op de toekomst van Leerdam geformuleerd. De visie bestaat uit 3 onderdelen:

1. Blijven investeren;
2. Duurzaamheid en kwaliteit;
3. Gezamenlijke verantwoordelijkheid.

De kwaliteit van de buitenruimte speelt een rol in al deze onderdelen, het college wil blijven investeren en zoekt naar creatieve manieren om met minder middelen hetzelfde of zelfs een beter resultaat te bereiken. Onder duurzaamheid en kwaliteit wordt door het college een link gelegd tussen duurzaamheid en het inrichten en beheren van de openbare ruimte. Onder 'gezamenlijke verantwoordelijkheid' spreekt het college de ambitie uit samen te willen werken met burgers met een duidelijke afbakening van verantwoordelijkheden van burgers en gemeente.

Het college heeft haar visie uitgewerkt in een aantal ambities verdeeld over 6 programma's. Met name in programma 4, het programma 'Openbare Ruimte', stelt het college ambities met betrekking tot de kwaliteit van de openbare ruimte. Belangrijk middel om deze kwaliteit te bereiken is het creëren van betrokkenheid bij burgers. Leerdam gaat van de openbare ruimte naar onze openbare ruimte.

b. Ambitie

Bij het formuleren van de ambitie voor de Leerdamse openbare ruimte staan 'kwaliteit', 'betrokkenheid' en 'duurzaamheid' centraal. Dit leidt tot de volgende formulering voor de Leerdamse ambitie met betrekking tot de buitenruimte.

De gemeente Leerdam streeft naar een schoon, heel en veilige openbare ruimte. Leerdamse identiteit en duurzaamheid staan hierbij centraal. De openbare ruimte krijgt haar kwaliteit doordat Leerdam met doordachte ontwerpkeuzes en bewuste bekeervormen optimaal aansluit bij de functie van een gebied. Hierbij is betrokkenheid van de gebruikers essentieel.

c. Uitwerking ambitie in accenten

De ambitie staat voor ontwerpbeuust beheren en beheerbeuust ontwerpen. Een omgeving die goed beheerbaar is en een beheervorm met aandacht voor de oorspronkelijke ontwerpgedachte staan garant voor een, in fysiek opzicht, kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte. Aandacht voor de betrokkenheid van de gebruiker en het introduceren van een herkenbare stijl dragen bij aan deze kwaliteit.

Het begrip kwaliteit wordt in een digitaal woordenboek omschreven als *"hoedanigheid, vooral van stoffen en waren met betrekking tot het gebruik dat ervan gemaakt moet worden, deugdelijkheid"*. Deze omschrijving sluit aan bij de Leerdamse ambitie voor de openbare ruimte.

De openbare ruimte moet geschikt zijn voor het bedoelde gebruik en heeft als zodanig kwaliteit. Om concreet inhoud te geven aan deze gedachte wordt de ambitie uitgewerkt in een aantal

gebiedsaccenten. Aan iedere Leerdamse gebiedssoort wordt een gebiedsaccent gekoppeld en verder uitgewerkt. De accenten zijn toegespitst op de hoofdfunctie van een gebied. Zo heeft de gebiedsfunctie 'wonen' het accent 'ontmoeten' meegekregen. De openbare ruimte in de functie 'wonen' moet vooral een plek zijn waar het prettig is om elkaar te ontmoeten en waar kinderen veilig kunnen spelen. Onderstaand model geeft de gebiedsindeling weer met het accent per gebiedssoort en de hoofdpunten van dat accent. In hoofdstuk 7 worden de accenten nader toegelicht en uitgewerkt in kwaliteitsprofielen.



H7 - Ieder gebied een eigen accent

Leerdam streeft naar een kwalitatief hoogwaardige openbare ruimte. Afstemming van inrichting en beheer op de functie van een bepaald gebied is een must om te voldoen aan de eisen die gebruikers van de openbare ruimte stellen.

In dit hoofdstuk wordt de ambitie specifiek op gebiedssoort uitgewerkt in de bovengenoemde accenten en doorvertaalt naar een kwaliteitsprofiel. Voor de indeling in gebiedssoorten wordt de volgende onderverdeling gehanteerd:

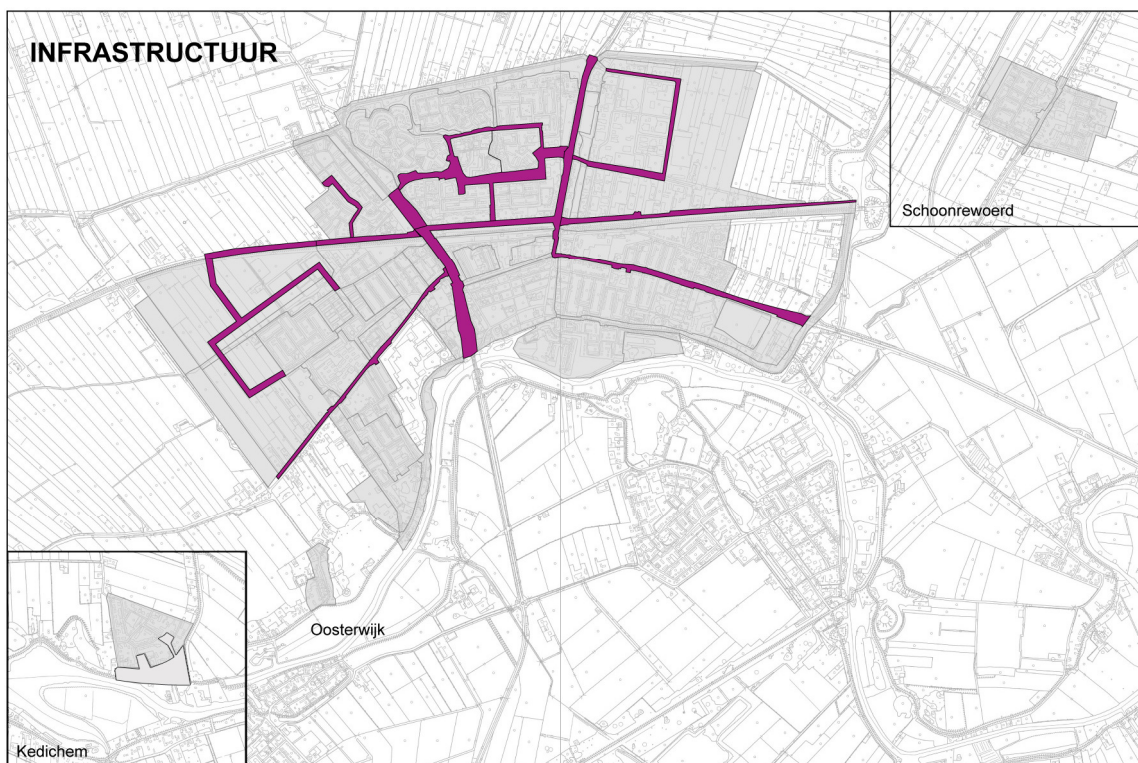
- ✓ Hoofd / wijkinfrastructuur;
 - Hoofdinfrastructuur gemeente en wijken.
- ✓ Wonen;
 - Woonwijken;
 - Wijkranden, grootschalige groenvoorzieningen en beschermde houtopstanden.
- ✓ Verblijven;
 - Winkelcentra, pleinen, begraafplaatsen.
- ✓ Werken;
 - Industrierrein, kantoren.

a. Hoofdinfrastructuur - bereikbaar

De hoofdinfrastructuur van de gemeente Leerdam bestaat uit de belangrijkste toegangswegen van de gemeente en de wijken.

Dagelijks rijden op deze structuur vele mensen van en naar het werk, de school enz. Het verplaatsen van A naar B is derhalve de meest belangrijke functie van deze structuur. Leerdam noemt het accent voor de hoofdinfrastructuur daarom **'bereikbaar'**.

Het accent "Bereikbaar" betekent een doelmatige maar sobere ambitie voor de hoofdinfrastructuur. Leerdam kiest ervoor dat de hoofdwegen een snel en efficiënt verbidingsnetwerk vormen binnen de gemeente en naar de omliggende gemeenten. De hoofdwegen zijn bruikbaar en veilig voor een ieder, gemotoriseerd en langzaam verkeer. Op en langs de hoofdinfrastructuur is ruimte voor 'spelen' en andere vormen van recreatie ondergeschikt aan de hoofdfunctie, het veilig verplaatsen van A naar B.



– Gebruikswaarde

Zowel gemotoriseerd verkeer als fietsers en voetgangers moeten zich snel kunnen verplaatsen langs de hoofdinfrastructuur. Deze wegen worden dagelijks en intensief gebruikt door een breed scala aan verkeersdeelnemers. Het is van het grootste belang dat de verschillende groepen verkeersdeelnemers op een veilige en directe manier hun bestemming kunnen bereiken. Voor al deze soorten gebruikers moet voldoende ruimte en overzicht zijn. De inrichting is erop gericht om deze functies te vervullen.

Fietsers en voetgangers vormen een zwakke groep in het verkeer. Leerdam zet zich in om deze groep veilig gebruik te kunnen laten maken van de hoofdinfrastructuur. De hoofdinfrastructuur heeft daarnaast geen inrichting of voorzieningen voor recreatief gebruik, hoewel de structuur natuurlijk ook mede gebruikt wordt voor een recreatief fietstochtje en jaarlijkse activiteiten als de Glasstadmars, Koninginnedagtochten etc.

– Belevingswaarde

De belevingswaarde en inrichtingskwaliteit is standaard. Dit betekent een standaardmateriaalkeuze en profilering en geen uitgesproken ontworpen identiteit. Het accent ligt op goed overzicht en een

functionele indeling. De hoofdinfrastructuur kent wel opvallende accenten, op belangrijke kruispunten, rotondes of entrees van de bebouwde kom. Dit kan kleur in de beplanting zijn, bloembakken, beeldende kunst of andere opvallende objecten.

– **Duurzaamheid**

Ten aanzien van duurzaamheid en onderhoudbaarheid krijgt de hoofdinfrastructuur een standaard-kwaliteit.

– **Uitwerking beheer en onderhoud**

De focus bij het beheer en onderhoud van de hoofdinfrastructuur ligt bij het continue bereikbaar en veilig houden van de wegen en fietspaden. Dit betekent een basiskwaliteit voor het technische onderhoud in het algemeen, met extra aandacht voor rijbanen, fietspaden en -stroken. Het gebruikscomfort moet hoog zijn.

Aandacht gaat natuurlijk ook uit naar de leesbaarheid en zichtbaarheid van bebording en markering op het wegdek. Bij de uitvoering van beheer en onderhoud wordt rekening gehouden met het zo min mogelijk hinderen van de doorstroming van het wegverkeer.

Kwaliteitsprofiel inrichting

Bereikbaar en toegankelijk Inrichting	Gebruikswaarde										Duurzaam			Beleving		
	Verkeersveiligheid	Spelen	Recr. gebruik voorz.	Recr. Gebruik activ.	Sociale veiligheid	Parkeergelegenheid	Natuur en Ecologie	Bruikbaarheid	Milieu	Onderhoud Schoon	Onderhoud Heel	Onderhoudsvriendelijk	Identiteit & eigenheid	Attractiviteit	Materiaalgebruik	Kleur & Fleur
Hoofdstructuur	A	C	C	C	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	B	B

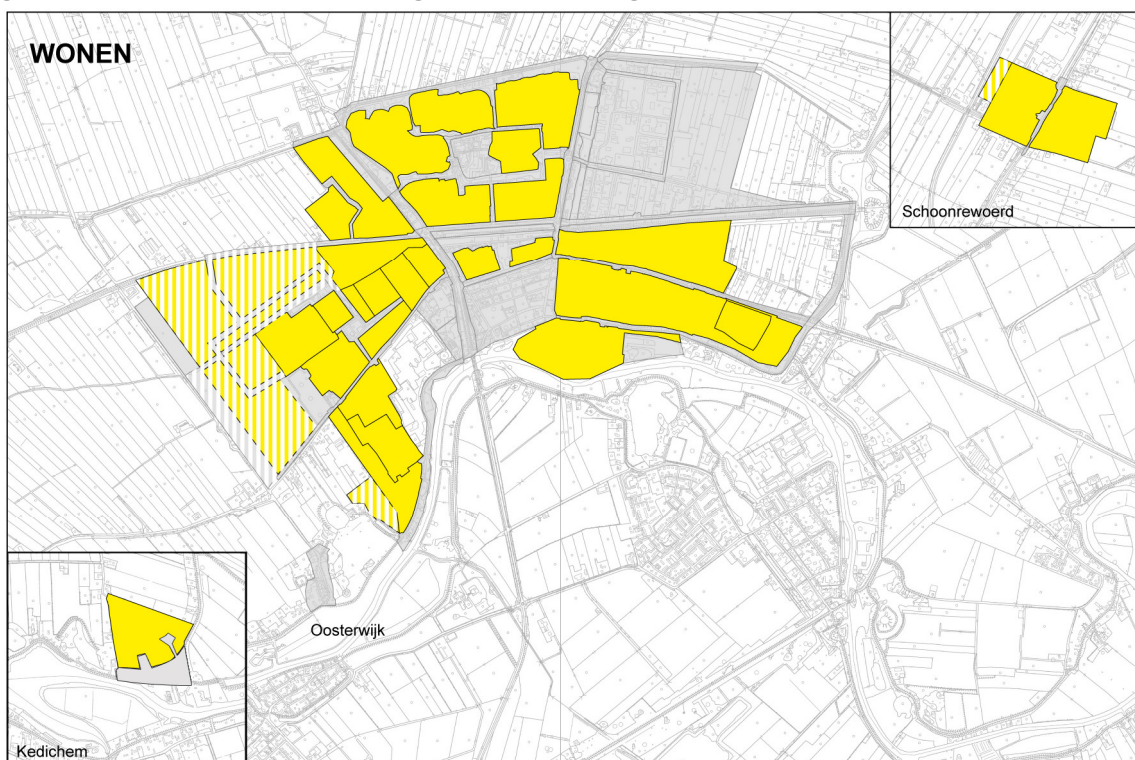
Kwaliteitsprofiel beheer

Bereikbaar en toegankelijk Beheer	Schoon							Heel							
	Zwerfvuil	Onkr. in verharding	Onkr. In beplanting	Hondenpoep	Afvalbakken & cont.	Bekladding	Water & oevers	Veiligheid	Meubilair	Gras	Gesloten verharding	Elementenverharding	Bomen	Bloembakken	Beplanting
Hoofdstructuur	B	B	B	B	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	B

b. Woongebieden - ontmoeten

Het grootste deel van de openbare ruimte van de gemeente ligt in de woonwijken. De openbare ruimte is hier van grote betekenis voor de eigen buurtbewoners, en maar beperkt van betekenis voor anderen. Juist de wijkbewoners verblijven in de woonbuurten en kunnen elkaar in de buurt ontmoeten. Leerdam noemt daarom het accent voor de woonwijken **'ontmoeten'**.

Om de woongebieden optimaal in te richten voor "ontmoeten" legt Leerdam de focus op de gebruikswaarde van de openbare ruimte. 'Gebruik algemeen', 'Sociale veiligheid', 'Spelen', 'Recreatief gebruik activiteiten' en 'Recreatief gebruik voorzieningen' hebben een A-kwaliteit als ambitie.



– Gebruikswaarde

De eigen woonomgeving is voor veel mensen een belangrijke plek, waar ze relatief veel tijd doorbrengen. Hopelijk is het niet alleen de ruimte waar ze door heen rijden naar huis, maar ook een plek waar bewoners zich thuis voelen en graag komen. De buitenruimte is voor een ieder toegankelijk en veilig. Kinderen spelen op straat en schommelen in de speeltuin, ouders maken een praatje en ouderen rusten even uit tijdens een ommetje. In de buurten zijn goede voorzieningen om de hond uit te laten en er zijn voldoende faciliteiten voor sporters om te kunnen wandelen, hardlopen, skeeleren etc. Naast al het individuele gebruik biedt een woonbuurt ook ruimte voor verschillende buurtactiviteiten. Er zijn voldoende plekken voor eventuele buurtfeesten, sporttoernooien of barbecues en de buurtbewoners organiseren diverse buurtactiviteiten. De jeugd in de woonbuurten heeft een speciale plek. De gemeente streeft naar een optimale gebruikswaarde voor speelvoorzieningen. Kortom de ambitie is buurten met een hoge gebruikswaarde in de openbare ruimte.

Het gebruiken van de buitenruimte voor activiteiten en evenementen wordt actief ondersteund door de gemeente maar de bewoners moeten het initiatief nemen en een actieve rol en betrokkenheid tonen. De gemeente stemt dan voorzieningen en activiteiten af op de wensen uit de buurt. Buurtbeheer en ondersteuning vanuit het jeugd en jongerenwerk hebben een belangrijke plek.

Op de ontwikkeling van natuurvriendelijke oevers en de ecologische structuur na, speelt natuur en ecologie in de meeste woonbuurten geen bijzondere rol, omdat dit vaak niet in de opzet van de oudere

buurten is opgenomen. Daar waar in wijken ruimten zijn (of worden) aangewezen voor ecologisch groen wordt dit minimaal onderhouden op B niveau.

Ruimte is vaak schaars in een woonwijk. Veel van die ruimte is nodig voor een veilige verkeersafwikkeling en parkeren. Met betrekking tot het parkeren in de wijken kiest Leerdam voor een realistische ambitie waarbij op piekmomenten incidenteel moeilijk is om een geschikte parkeerplek te vinden en mogelijk op grotere afstand van de woning moet worden geparkeerd, (B-niveau). De parkeerruimte wordt zo optimaal benut en er blijft voldoende ruimte beschikbaar voor overige activiteiten.

– *Belevingswaarde*

De openbare ruimte rondom de woning moet zo attractief zijn dat bewoners uit de buurt worden uitgenodigd om hun huis uit te komen en naar buiten te gaan. De inrichting is opgebouwd uit standaardelementen en materialen. Te denken valt aan trottoirtegels, betonstraatstenen, gras en veelgebruikte standaard lantaarnpalen en banken. Ten aanzien van alle aspecten van belevingswaarde geldt namelijk een B-kwaliteit. Elke buurt heeft wel zijn eigen karakteristieke opzet en kenmerken, passend bij de oorspronkelijke stedenbouwkundige opzet en ontwerpgedachte. Deze wordt gehandhaafd. Binnen de buurten zijn bijzondere plekken geaccentueerd. Dit kan met kleur, kunst, bijzondere beplanting, opvallend meubilair of speelobjecten. Bijzondere plekken zijn bijvoorbeeld de entrees, centrale plekken in de buurt bij voorzieningen of een school.

– *Duurzaamheid*

Voor de woonbuurten wordt ook ten aanzien van alle drie de aspecten van duurzaamheid gestreefd naar een standaardkwaliteit B, met een A voor schoon. Het onderhoudsniveau is voldoende, zodat het relatief gemakkelijk is om deze gewenste onderhoudskwaliteit en beleving ook gedurende lange tijd te behouden. Bij nieuwe aanleg wordt de afweging tussen kosten, levensduur, milieubelasting en de onderhoudbaarheid zorgvuldig gemaakt.

– *Uitwerking beheer en onderhoud*

Bij de openbare ruimte in de woonbuurten waar het accent ligt op ‘verblijven en ontmoeten’ hoort een passend niveau van beheer en onderhoud. Vervuiling en dingen die kapot zijn doen immers afbreuk aan een prettig gevoel en beleving. Dan kom je minder graag buiten. De focus ligt op het mogelijk maken van (recreatief) gebruik van de openbare ruimte. Dit betekent een basiskwaliteit voor het technische onderhoud in het algemeen, met extra aandacht voor het meubilair als banken en speeltoestellen en gras. Deze moeten er goed bijliggen, zonder te grote of zichtbare schades (A).

Een schone, nette omgeving voelt veilig en draagt bij aan de attractiviteit. Voor de woonbuurten ligt de nadruk op (het voorkomen van) zwerfafval, beplakking/bekladding en schone en goedgeleegde afvalbakken.

Vervuiling mag geen beperking voor het gebruik inhouden en moet een verzorgde indruk maken. Voor onkruid in de verharding en hondenpoep geldt dat deze vaak A zijn, in grote delen van de openbare ruimte en gedurende de loop van het jaar. Dit wordt echter niet volledig gegarandeerd, denk daarbij aan weersinvloeden en het groeiseizoen. In deze (ongunstige) periodes van het jaar is het kwaliteitsniveau minimaal B.

Kwaliteitsprofiel Inrichting

Ontmoeten Inrichting	Gebruikswaarde							Duurzaam			Beleving					
	Verkeersveiligheid	Spelen	Recr. gebruik voorz.	Recr. Gebruik activ.	Sociale veiligheid	Parkeergelegenheid	Natuur en Ecologie	Bruikbaarheid	Milieu	Onderhoud Schoon	Onderhoud Heel	Onderhoudsvriendelijk	Identiteit & eigenheid	Attractiviteit	Materiaalgebruik	Kleur & Fleur
Woonwijken	B	A	A	A	A	B	C	B	B	B	B	B	B	B	B	B

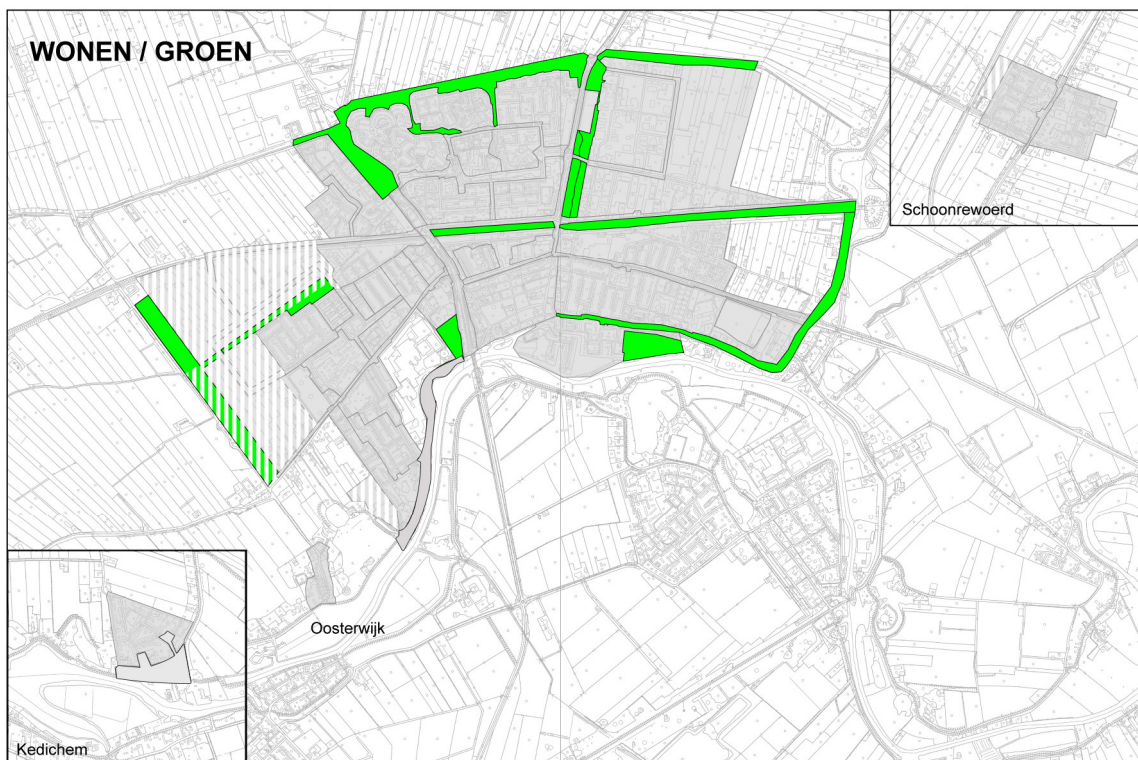
Kwaliteitsprofiel beheer

Ontmoeten Beheer	Schoon						Heel								
	Zwerfvuil	Onkr. in verharding	Onkr. in beplanting	Hondenpoep	Afvalbakken & cont.	Bekladding	Water & oevers	Veiligheid	Meubilair	Gras	Gesloten verharding	Elementenverharding	Bomen	Bloembakken	Beplanting
Woonwijken	A	B	B	A	A	A	B	B	A	A	B	B	B	B	B

c. Wonen / groen

Wijkranden, grootschalige groenvoorzieningen en beschermde houtopstanden.

De wijkranden en groenzones in de gemeente zijn integraal onderdeel van de woonwijken waarin zij zijn gesitueerd. Leerdam ontbeert tot op heden wijkoverstijgende parken, zij het dat de natuurtuin in Varsseveld de potentie heeft om een dergelijke rol te vervullen. De functie van deze groenzones is complementair aan de woonwijken, het gaat ook hier vooral om verblijfs- en ontmoetingsruimte. Belangrijk verschil is dat juist in deze zones, in tegenstelling tot de woonwijken, de ecologische waarde een grote rol speelt. Daarnaast is er ruimte voor activiteiten en spelen maar niet in de sterk gecultiveerde vorm die in de wijken wordt aangetroffen. Om een passende ambitie te formuleren wordt gebruikt gemaakt van het accent 'Ontmoeten' met enkele aanpassingen.



Kwaliteitsprofiel Inrichting

	Verblijven en ontmoeten Inrichting	Gebruikswaarde							Duurzaam			Beleving					
		Verkeersveiligheid	Spelen	Recr. gebruik voorz.	Recr. Gebruik activ.	Sociale veiligheid	Parkeergelegenheid	Natuur en Ecologie	Bruikbaarheid	Milieu	Onderhoud Schoon	Onderhoud Heel	Onderhoudsvriendelijk	Identiteit & eigenheid	Attractiviteit	Materiaalgebruik	Kleur & Fleur
	Woonwijken	B	A	A	A	A	B	C	B	B	B	B	B	B	B	B	B
>	Variante wijkranden	B	A	C	B	A	C	A	B	A	A	B	B	B	B	C	C

Kwaliteitsprofiel beheer

	Verblijven en ontmoeten Beheer	Schoon						Heel								
		Zwerfvuil	Onkr. in verharding	Onkr. in beplanting	Hondenpoep	Afvalbakken & cont.	Bekladding	Water & oevers	Veiligheid	Meubilair	Gras	Gesloten verharding	Elementenverharding	Bomen	Bloembakken	Beplanting
	Woonwijken	A	B	B	A	A	A	B	B	A	A	B	B	B	B	B
>	Variante wijkranden	A	C	C	A	A	A	B	B	A	C	B	B	B	B	B

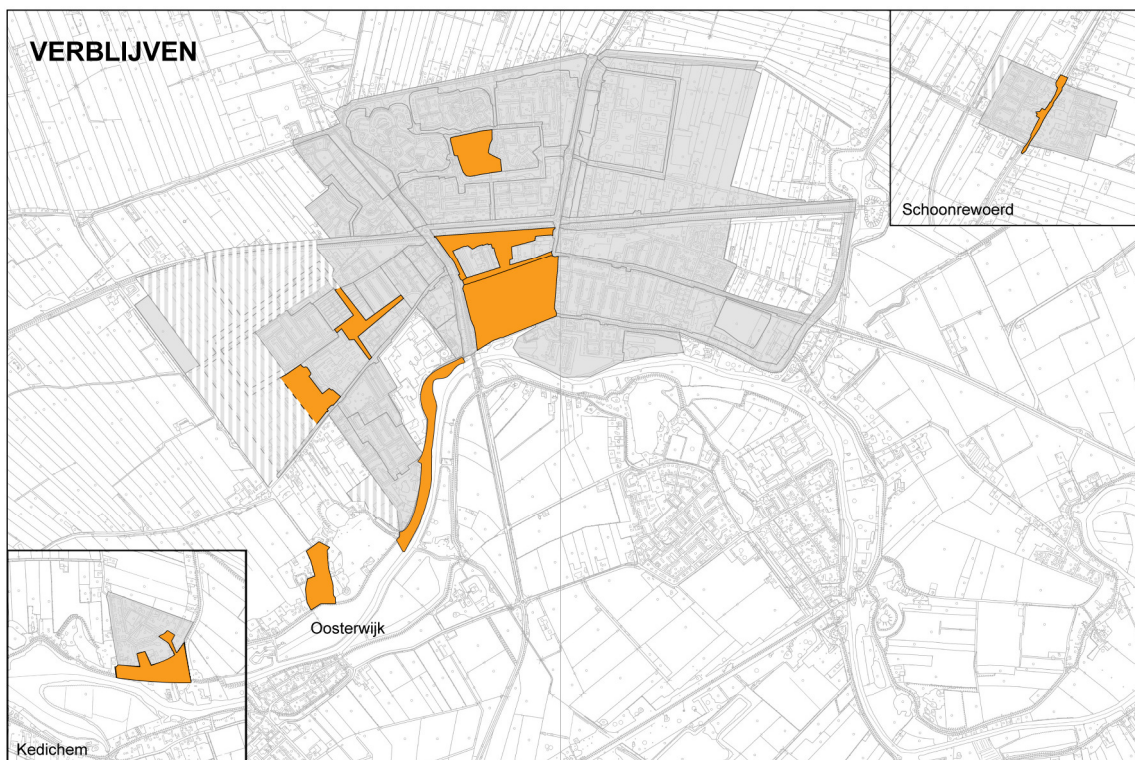
d. Verblijfsgebieden - aantrekkelijk

Het centrum van Leerdam, de buurtcentra in de wijken Noord en West, de Schoonrewoerdse Dorpsstraat, het Kedichemse kerkplein en de kern Oosterwijk zijn gebieden waar bewoners elkaar ontmoeten. Naast de woonfunctie van dergelijke gebieden is er vooral een verblijfsfunctie. Inwoners van Leerdam komen naar deze gebieden voor boodschappen maar ook voor gezelligheid en sociale contacten.

Een heel ander soort openbare ruimte zijn de Leerdamse begraafplaatsen. De functie is een heel andere dan de winkelcentra van Leerdam, toch gaan ook naar deze plaatsen inwoners om er enige tijd te verblijven, tot rust te komen en overleden dierbaren te herdenken.

Beide varianten van verblijfsgebieden vragen om een hoog inrichtings- en onderhoudsniveau. Leerdam noemt daarom het accent voor de verblijfsgebieden **'Aantrekkelijk'**.

Het grote aantal A-kwaliteiten in de kwaliteitsprofielen van het thema 'aantrekkelijk' toont de hoge ambitie voor de verblijfsgebieden, zowel ten aanzien van het gebruik, de inrichting als het beheer. Dit moeten de bijzondere plekken voor de hele omgeving zijn. Het uiterlijk van de openbare ruimte moet er uit springen, er moet veel te doen zijn, het moet er schoon en heel zijn. De verblijfsgebieden onderscheiden zich daarmee duidelijk van de rest van de openbare gebieden, zoals de omringende woonbuurten.



– Gebruikswaarde

De verblijfsgebieden zijn bij uitstek de plekken waar mensen elkaar tegen komen en elkaar ontmoeten. Bij het boodschappen doen, het wachten op de bus, of bij een drankje op een terras. Voor dit reguliere gebruik moet de buitenruimte goed bruikbaar, voldoende ruim van opzet en veilig zijn.

Naast dit dagelijkse gebruik bieden de verblijfsgebieden mogelijkheden voor evenementen en activiteiten, zoals de (vrij)markt, een braderie of andere activiteiten van gemeente of derden. De bewoners van de gemeente moeten graag naar deze gebieden komen omdat er wat te zien of te beleven valt. Anders dan in de woonbuurten is er voor de activiteiten en belevenissen een duidelijke relatie met het bedrijfsleven, zoals onder andere de Leerdamse ondernemers vereniging, de

millenniumwerkgroep, kerken en andere maatschappelijke instanties en verenigingen. Zij zijn belangrijk voor de levendigheid in het centrum met activiteiten, evenementen, terrassen, etc.

De gemeente werkt actief met deze partijen samen om het gebruiken van de buitenruimte voor activiteiten en evenementen te ondersteunen. In de openbare ruimte ondersteunt de gemeente de hoge inzet op gebruikswaarde door te zorgen voor passende voorzieningen, zoals zitgelegenheid, aanlegplaatsen in de haven en een aantrekkelijk voetgangersgebied. De centra moeten voor een ieder toegankelijk en bereikbaar zijn. Daarnaast wordt er gestreefd naar voldoende ruimte voor het parkeren van auto's en fietsen. Hierbij moet altijd een afweging worden gemaakt of dit parkeren het "verblijven" niet in de weg zit. De gemeente zet in op het zoveel als mogelijk voorkomen van ongewenst geparkeerde auto's en fietsen.

- Belevingswaarde

De verblijfsgebieden moeten aantrekkelijk, uitdagend en economisch vitaal zijn. Dit betekent een hoogwaardige inrichting, waarbij de samenhang tussen buitenruimte, straten en pleinen, en aangrenzende winkels, horeca en andere bedrijvigheid het centrum vorm geeft. De verblijfsgebieden lenen zich voor meer originele en unieke vormgeving, bijzonder materiaalgebruik, design en een opvallend en samenhangend kleurgebruik. Voor de aantrekkelijkheid is het van belang dat er geen onbestemde, onduidelijke plekken zijn.

- Duurzaamheid

De centrumgebieden zijn berekend op een intensief gebruik. De inrichting van dergelijke gebieden heeft doorgaans een kortere levensduur dan woongebieden. Dit ligt aan het intensieve gebruik en de vaak minder neutrale, modegevoeliger omgeving. Bij herinrichting wordt gestreefd naar zo duurzaam mogelijk, en dus niet-trendgevoelige, keuze voor inrichting, materialen en kleuren. Vooral in de oudere dorpskernen en het stadscentrum van Leerdam zal een inrichtingsprofiel worden gekozen dat past bij het historische karakter van deze centra. Het onderhoudsniveau is hoog.

Duurzaam betekent ook flexibiliteit. De centrumgebieden moeten immers verschillende activiteiten, veranderingen in gebruik (winkels, horeca, etc.) op kunnen vangen, waardoor de buitenruimte niet achterhaald raakt of nieuwe investeringen vraagt bij kleinere wijzigingen.

- Uitwerking beheer en onderhoud

De focus ligt op het bruikbaar en aantrekkelijk houden van de openbare ruimte, ondanks het intensieve gebruik. Dit betekent een basiskwaliteit voor het technische onderhoud in het algemeen. Extra aandacht gaat uit naar het onderhouden van de voetgangersgebieden en de faciliteiten voor de gebruikers. Meubilair, afvalbakken en verharding moeten dan ook in optimale staat zijn.

Het moet ook schoon zijn in de buitenruimte. Dit vraagt in deze gebieden doorgaans een hoge onderhoudsinspanning omdat er veel mensen komen. Vooral ten aanzien van zwerfvuil, beplakking en bekladding en de afvalbakken wordt de buitenruimte schoon gehouden (A-kwaliteit).

Kwaliteitsprofiel inrichting

Aantrekkelijke openbare ruimte	- Inrichting	Gebruikswaarde							Duurzaam			Beleving					
		Verkeersveiligheid	Spelen	Recr. gebruik voorz.	Recr. Gebruik activ.	Sociale veiligheid	Parkeergelegenheid	Natuur en Ecologie	Bruikbaarheid	Milieu	Onderhoud Schoon	Onderhoud Heel	Onderhoudsvriendelijk	Identiteit & eigenheid	Attractiviteit	Materiaalgebruik	Kleur & Fleur
	Verblijfsgebieden	A	B	B	A	B	A	B	A	B	A	A	B	A	A	A	A



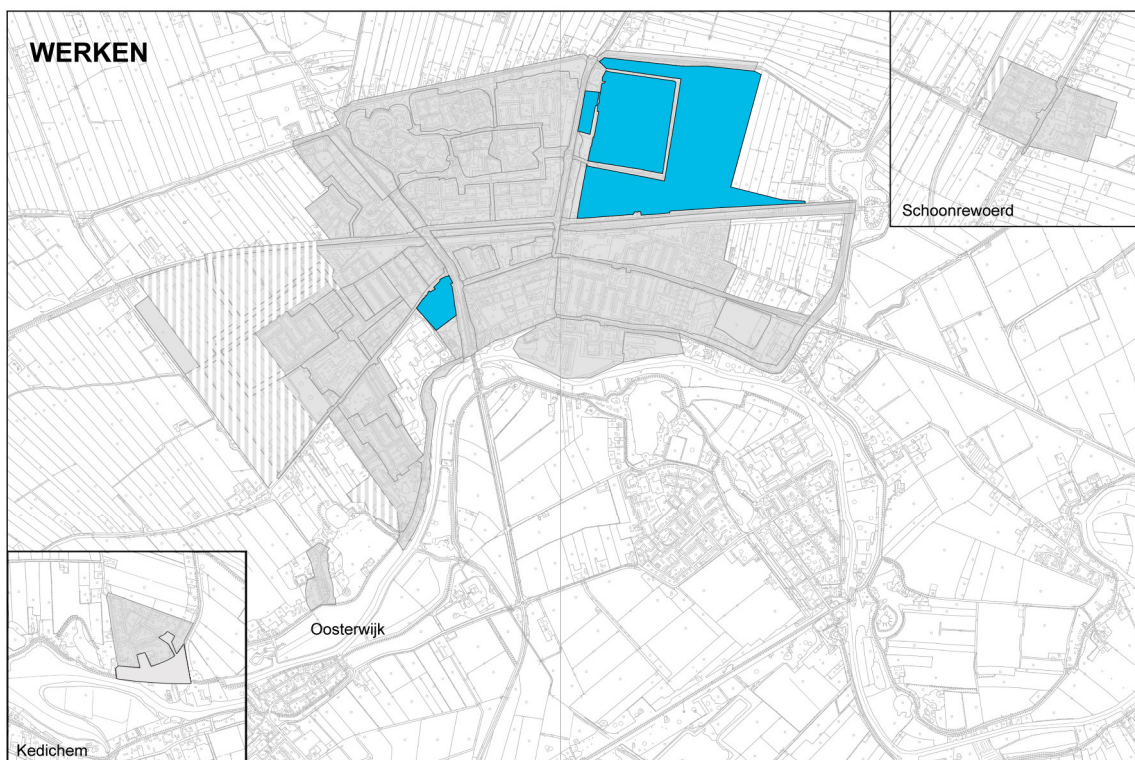
Kwaliteitsprofiel beheer

Aantrekkelijke openbare ruimte - Beheer		Schoon						Heel								
		Zwerfvuil	Onkr. in verharding	Onkr. In beplanting	Hondenpoep	Afvalbakken & cont.	Bekladding	Water & oevers	Veiligheid	Meubilair	Gras	Gesloten verharding	Elementenverharding	Bomen	Bloembakken	Beplanting
	Verblijfsgebieden	A	A	A	A	A	A	B	B	A	B	B	A	B	A	A

e. Bedrijventerrein - bereikbaar

De bedrijventerreinen van Leerdam zijn gebieden met intensieve bedrijvigheid. Naast handelsondernemingen, autobedrijven, kantoren en aannemers zijn er tal van kleine ondernemers gevestigd op deze gebieden. De bedrijventerreinen zijn gesitueerd op 'Nieuw Schaik', 'De Puntenburg' en het Voorwaartsveld.

Leerdam noemt het accent voor deze gebieden "**Bereikbaar**". Dit betekent een doelmatige maar sobere ambitie voor de openbare ruimte op de bedrijventerreinen. Het accent ligt op een hoge logistieke kwaliteit. Bedrijven zijn immers vaak afhankelijk van de af- en aanvoer van diensten en goederen. Bezoekers uit de omgeving en daarbuiten moeten snel en gemakkelijk hun weg kunnen vinden naar het terrein en de diverse bedrijven en scholen. Het bedrijventerrein moet daarom in goede verbinding staan met de toegangswegen van de gemeente. Door de focus op bedrijvigheid ligt de ambitie voor beleving, recreatief gebruik en spelen laag.



– Gebruikswaarde

Het bedrijventerrein heeft hoofdzakelijk een logistieke functie. Vrachtwagens, bestelbussen en personenauto's rijden er af en aan. Voor al deze soorten gebruikers moet voldoende ruimte en overzicht zijn. Bezoekers bereiken zo te allen tijde veilig en snel de juiste locatie.

Het kwaliteitsplan in dit gebied legt sterk nadruk op de kwaliteiten algemeen gebruik, verkeersveiligheid en parkeren. Parkeren vindt overigens vooral plaats op eigen terrein. De openbare ruimte biedt daarvoor maar beperkt ruimte. Recreatieve kwaliteit en voorzieningen hebben geen prioriteit.

– Belevingswaarde

De ambitie voor de inrichting is sober en eenvoudig. Dit betekent dat de kwaliteit wordt gezocht in een rustig, eenduidig beeld. De openbare ruimte fungeert daarmee als een rustig kader voor de vaak drukke beelden van de bedrijfsgebouwen en terreinen. De wegen (en eventuele fietspaden) zijn vooral bedoeld om te verplaatsen. Daarom kan in de keuze en het ontwerp worden uitgegaan van (samenhangende) standaardmaterialen, profielen en kleuren. Wel kunnen accenten worden

aangebracht door kleur of opvallende objecten. Dit vergroot de herkenbaarheid en oriëntatie op het terrein. Om deze reden wordt bij de criteria 'identiteit en eigenheid' uitgegaan van A niveau en voor kleur en fleur B. Er is alleen functioneel straatmeubilair zoals bewegwijzering, straatnaamborden, anti-doorrij voorzieningen en lichtmasten. Het groen kenmerkt zich vooral door hagen en eventueel bomen.

- Duurzaamheid

Voor duurzaamheid wordt uitgegaan van een standaardkwaliteit. Alleen schoon is, net als in de rest van de gemeente, A. De sobere ambitie voor de inrichting betekent ook een goede onderhoudbaarheid, waardoor de beoogde kwaliteit voor langere periode goed in stand wordt gehouden. Te veel obstakels moeten worden voorkomen omdat deze onderhoudbaarheid aan te tasten.

- Uitwerking beheer en onderhoud

Bij de ambitie voor gebruik en inrichting hoort een passend niveau van beheer en onderhoud. De focus ligt op de logistieke functie van het bedrijventerrein. Dit betekent een basiskwaliteit (B) voor het technische onderhoud in het algemeen en voor het schoonhouden van de openbare ruimte in het bijzonder. Er is extra aandacht voor de verkeersveiligheid. De wegen voldoen minimaal aan B-niveau en de markeringen moeten goed zichtbaar zijn (A-kwaliteit).

Ook wordt er extra aandacht besteed aan het onderhoud van de bewegwijzering. Deze moet voor iedereen goed zichtbaar en leesbaar zijn, niet kapot zijn of scheef staan.

Kwaliteitsprofiel inrichting

Bereikbaar en toegankelijk Inrichting	Gebruikswaarde							Duurzaam			Beleving					
	Verkeersveiligheid	Spelen	Recr. gebruik voorz.	Recr. Gebruik activ.	Sociale veiligheid	Parkeergelegenheid	Natuur en Ecologie	Bruikbaarheid	Milieu	Onderhoud Schoon	Onderhoud Heel	Onderhoudsvriendelijk	Identiteit & eigenheid	Attractiviteit	Materiaalgebruik	Kleur & Fleur
Bedrijventerrein	A	C	B	C	B	A	C	A	B	B	B	B	A	C	C	B

Kwaliteitsprofiel beheer

Bereikbaar en toegankelijk Beheer	Schoon						Heel								
	Zwerfvuil	Onkr. in verharding	Onkr. In beplanting	Hondenpoep	Afvalbakken & cont.	Bekladding	Water & oevers	Veiligheid	Meubilair	Gras	Gesloten verharding	Elementenverharding	Bomen	Bloembakken	Beplanting
Bedrijventerrein	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B



H8 - Confrontatie

In het voorgaande hoofdstuk is per gebiedssoort een ambitie geformuleerd. Om de gestelde ambitie te verwezenlijken moet vanuit de verschillende beleidsvelden duidelijk zijn welke opdracht er ligt. Daartoe wordt in dit hoofdstuk ambitie naast de huidige kwaliteit (kwaliteitsopname 2010) gezet. Het resultaat leidt tot meer, minder of gelijkblijvende inspanning op bepaalde beleidsvelden.

De Leerdamse ambitie is uitgewerkt in kwaliteitsprofielen per gebiedssoort. Deze profielen worden op wijkniveau geconfronteerd met de kwaliteit die buiten is waargenomen, zie hfst. 5 van deze notitie.

Het resultaat van de confrontatie wordt als volgt aangegeven.

	Huidige kwaliteit komt overeen met ambitie;
	Huidige kwaliteit is hoger dan ambitie;
	Huidige kwaliteit is lager dan ambitie;

a. Hoofdinfrastructuur

- Inrichting

Bereikbaar en toegankelijk Inrichting	Gebruikswaarde							Duurzaam				Beleving				
	Verkeersveiligheid	Spelen	Recr. gebruik voorz.	Recr. Gebruik activ.	Sociale veiligheid	Parkeer Gelegenheid	Natuur en Ecologie	Bruikbaarheid	Milieu	Onderhoud Schoon	Onderhoud Heel	Onderhoudsvriendelijk	Identiteit & eigenheid	Attractiviteit	Materiaalgebruik	Kleur & Fleur
Hoofdstructuur > ambitie	A	C	C	C	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	B	B
Hoofdstructuur > huidig	A	B	B	C	B	A	C	A	B	A	A	A	B	B	B	B

- Beheer

Bereikbaar en toegankelijk Beheer	Schoon							Heel								
	Zwerfvuil	Onkr. in verharding	Onkr. In beplanting	Hondenpoep	Afvalbakken & cont.	Bekladding	Water & oevers	Veiligheid	Meubilair	Gras	Gesloten verharding	Elementenverharding	Bomen	Bloembakken	Beplanting	
Hoofdstructuur ambitie	B	B	B	B	B	B	B	A	B	B	B	B	B	B	B	
Hoofdstructuur huidig	A	A	B	B	A	A	A	A	A	B	A	A	A	A	B	

De inrichtingskwaliteit van de hoofdstructuur komt overeen met of is hoger dan de gestelde ambitie. Uitsluitend op het gebied van 'natuur en ecologie' zijn extra inspanningen nodig. Dit komt overeen met de ambitie die eerder is geformuleerd in het groenstructuurplan (2009). De verwachting is derhalve dat ook dit punt op termijn zal passen in het ambitieprofiel. Op enkele andere punten mag het huidige kwaliteitsniveau naar beneden worden bijgesteld. De bedoeling is niet om hier directe maatregelen aan te koppelen. De ambitie is wel leidend op het moment dat er sprake is van herinrichting of nieuwbouw. Per locatie zal maatwerk nodig zijn om concrete maatregelen te kunnen bepalen. De gestelde ambitie voor het beheer is leidend voor de uitvoerende partijen. Duidelijk is dat hier niet meer investeringen nodig zullen zijn. Of het verlagen van de ambitie direct positieve gevolgen heeft is onzeker. Gedeeltelijk ontstaat kwaliteit door de beheervorm. Tegelijkertijd volgt 'gebruik' in de meeste gevallen 'inrichting', het relatief hoge onderhoudsniveau van de hoofdstructuur ontstaat gedeeltelijk door de onderhoudsvriendelijke inrichting.

b. Woonwijken

- Inrichting

Verblijven en ontmoeten Inrichting	Gebruikswaarde							Duurzaam				Beleving				
	Verkeersveiligheid	Spelen	Recr. gebruik voorz.	Recr. Gebruik activ.	Sociale veiligheid	Parkeergelegenheid	Natuur en Ecologie	Bruikbaarheid	Milieu	Onderhoud Schoon	Onderhoud Heel	Onderhoudsvriendelijk	Identiteit & eigenheid	Attractiviteit	Materiaalgebruik	Kleur & Fleur
Woonwijken ambitie	B	A	A	A	A	B	C	B	B	B	B	B	B	B	B	B
Huidig per wijk																
Noord	A	B	B	B	A	B	C	A	B	B	A	B	C	B	B	B
Oost	A	B	B	B	A	B	C	A	B	A	A	A	B	B	B	B
West	A	B	B	A	A	B	C	A	B	B	B	A	B	B	B	B
Ter Leede	A	A	C	B	A	B	C	A	B	A	A	B	B	B	C	C
Schoonrewoerd	A	A	B	B	B	B	B	A	B	A	B	B	B	B	B	B
Kedichem	A	A	B	B	A	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A	B
Oosterwijk	B	-	C	B	A	C	A	A	A	A	A	B	A	A	B	B

- **Beheer**

	Verblijven en ontmoeten Beheer	Schoon						Heel								
		Zwerfvuil	Onkr. in verharding	Onkr. in beplanting	Hondenpoep	Atvalbakken & cont.	Bekladding	Water & oevers	Veiligheid	Meubilair	Gras	Gesloten verharding	Elementenverharding	Bomen	Bloembakken	Beplanting
	Woonwijken ambitie	A	B	B	A	A	A	B	B	A	A	B	B	B	B	B
	Huidig per wijk															
	Noord	A	B	B	B	A	A	A	A	A	B	A	B	A	B	B
	Oost	A	A	B	B	A	A	A	A	A	B	A	B	A	A	B
	West	B	B	B	B	A	A	A	B	A	B	B	B	B	B	B
	Ter Leede	A	B	B	B	A	A	A	A	A	B	B	B	A	A	B
	Schoonrewoerd	A	B	B	A	A	A	B	B	A	B	B	B	A	B	B
	Kedichem	A	A	B	A	A	A	-	A	A	B	A	B	A	A	B
	Oosterwijk	A	A	B	B	A	A	A	A	A	B	A	B	A	A	B

De huidige inrichtings- en beheer kwaliteit van de woonwijken scoort vooral hoog op duurzaamheidsaspecten. De voorgestelde ambitie is leidend bij het ontwerpen van nieuwe openbare ruimte en eventuele herinrichtingen. Resultaat van de ambitie is dat de focus op inrichting verschuift van 'duurzaam' naar gebruikswaarden, de focus op beheer verschuift enigszins van 'heel' naar 'schoon'. Belangrijke conclusie voor het beheer is dat een hogere kwaliteit wordt geambieerd voor de gazons. Dit zijn relatief grote beheersarealen, het financiële effect zal dus ook sterker doorwerken. Tocht lijkt realisatie binnen het kader van de huidige begroting haalbaar, vooral op basis van het feit dat de opgenomen B gebaseerd is op een relatief hoge waarde. (2,5 tot 3,5 is B niveau, > 3,5 is A niveau, de score die onder de huidige B is opgenomen ligt op 3,3 punten)

c. Verblijfsgebieden

- Inrichting

Aantrekkelijke openbare ruimte - Inrichting	Gebruikswaarde								Duurzaam			Beleving				
	Verkeersveiligheid	Spelen	Recr. gebruik voorz.	Recr. Gebruik activ.	Sociale veiligheid	Parkeergelegenheid	Natuur en Ecologie	Bruikbaarheid	Milieu	Onderhoud Schoon	Onderhoud Heel	Onderhoudsvriendelijk	Identiteit & eigenheid	Attractiviteit	Materiaalgebruik	Kleur & Fleur
Verblijfsgebieden ambitie	A	B	B	A	B	A	B	A	B	A	A	B	A	A	A	A
Centrum	A	B	B	A	A	A	C	A	B	A	A	A	B	B	B	B
Het Eiland	A	B	B	C	B	B	C	A	A	A	A	A	B	B	B	B
Europaplein	A	B	B	A	A	B	C	A	B	B	A	B	B	B	B	B
Dorpsstraat	B	,-	B	A	B	B	C	A	B	A	A	A	A	A	B	A
Kerkstraat	A	A	B	A	A	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A	B

- **Beheer**

Aantrekkelijke ruimte	openbare - Beheer	Schoon					Heel									
		Zwerfvuil	Onkr. in verharding	Onkr. In beplanting	Hondenpoep	Atvalbakken & cont.	Bekladding	Water & oevers	Veiligheid	Meubilair	Gras	Gesloten verharding	Elementenverharding	Bomen	Bloembakken	Beplanting
	Verblijfsgebieden ambitie	A	A	A	A	A	A	B	B	A	B	B	A	B	A	A
	Verblijfsgebieden huidig															
	Centrum	A	A	A	B	A	A	B	A	A	B	B	A	A	A	B
	Het Eiland	A	B	B	B	A	A	A	A	A	B	A	B	A	A	B
	Europaplein	B	B	A	A	A	B	,-	B	A	A	A	B	A	B	A
	Dorpsstraat	A	A	A	A	B	A	B	B	A	B	B	B	A	A	B
	Kerkstraat	A	A	B	A	A	A	,-	A	A	B	A	B	A	A	B

De huidige inrichtings- en beheer kwaliteit van de verblijfsgebieden scoort vooral hoog op het veiligheidsaspect. De voorgestelde ambitie is leidend bij het ontwerpen van nieuwe openbare ruimte en eventuele herinrichtingen. Resultaat van de ambitie is dat een sterke focus ontstaat op de belevingswaarde en voor het beheer op het daarmee samenhangende criterium 'Schoon'.

De herinrichting van de kern van het centrum is een goed voorbeeld van toegevoegde belevingswaarde. Om dit ook in de overige centra te realiseren zal bij toekomstige herinrichtingen en renovaties extra inzet nodig zijn. Ook de beheer kwaliteit van de verblijfsgebieden moet beter en zal op termijn tot een verhoging van de beheerkosten leiden.

d. Bedrijventerrein

Bereikbaar en toegankelijk Inrichting	Gebruikswaarde							Duurzaam				Beleving				
	Verkeersveiligheid	Spelen	Recr. gebruik voorz.	Recr. Gebruik activ.	Sociale veiligheid	Parkeergelegenheid	Natuur en Ecologie	Bruikbaarheid	Milieu	Onderhoud Schoon	Onderhoud Heel	Onderhoudsvriendelijk	Identiteit & eigenheid	Attractiviteit	Materiaalgebruik	Kleur & Fleur
Bedrijventerrein ambitie	A	C	B	C	B	A	C	A	B	B	B	B	A	C	C	B
Nieuw Schaik	A		C	C	B	A	C	A	A	A	A	A	B	B	B	B
Puntenburg	A		C	C	A	A	B	A	A	A	A	B	B	A	B	A
Voorwaartsveld	B		C	C	B	A	C	A	B	B	A	B	C	C	C	C

- Beheer

Bereikbaar en toegankelijk Beheer	Schoon						Heel								
	Zwerfvuil	Onkr. in verharding	Onkr. In beplanting	Hondenpoep	Atvalbakken & cont.	Bekladding	Water & oevers	Veiligheid	Meubilair	Gras	Gesloten verharding	Elementenverharding	Bomen	Bloembakken	Beplanting
Bedrijventerrein	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
Nieuw Schaik	A	A	B	A	A	A	A	A	A	B		A	A	A	B
Puntenburg	A	A	B	A		A		A	A	A	A	A	A	A	A
Voorwaartsveld	A	B	B	B	A	A	A	A	B	A	B	C	B	B	B

Bedrijventerreinen moeten bereikbaar en toegankelijk zijn. Dit komt in de ambitie naar voren maar ook de huidige inrichtings- en beheer kwaliteit sluit hier op aan. Juist de duurzaamheidsaspecten scoren hoog, terwijl de beheer kwaliteit vrijwel over de hele linie relatief hoog is. De ambitie focust vooral op verkeersveiligheid en bruikbaarheid. Daarnaast is er speciale aandacht voor identiteit en eigenheid. De uitstraling van de bedrijventerreinen is immers van belang voor het vestigingsklimaat van de terreinen. Met name voor het beheer kan op termijn worden volstaan met minder inspanningen. Het financiële effect hiervan zal echter beperkt zijn daar de gemeente op het bedrijventerreinen een relatief beperkt areaal beheert.

H9 - Effecten van het kwaliteitsplan

a. Inrichting en gebruik

Het kwaliteitsplan openbare ruimte legt de ambitie van de gemeente Leerdam voor de openbare ruimte vast. Leerdam heeft voor de komende jaren aanzienlijke uitvoeringsprogramma's liggen. Veel van deze investeringen en projecten vinden plaats in de openbare ruimte en kunnen bijdragen aan het realiseren van de gewenste ambitie.

Van belang is dat nieuwe plannen worden gedefinieerd op basis van het kwaliteitsprofiel dat in dit kwaliteitsplan wordt gegeven. Op deze manier realiseert de gemeente Leerdam haar ambitie op inrichting en gebruik zonder dat daarvoor een apart uitvoeringsprogramma wordt opgesteld.

Het stellen van een ambitie met betrekking tot de inrichting van de openbare ruimte heeft niet direct effect. De gestelde ambitie is immers niet bedoeld als aanleiding om over te gaan tot herinrichting van bepaalde gebieden. De ambitie is wel in sterke mate bepalend voor de planvorming bij herinrichting van wijken of buurten. Op dat moment heeft de geformuleerde ambitie ook financieel effect. De vraag die gesteld kan worden is of de ambitie dan kostenverhogend of juist besparend werkt t.o.v. de huidige plannen. Om hiervan een beeld te schetsen is van een drietal ruimtelijke plannen de inrichtingskwaliteit beoordeeld. Onderstaande tabel geeft de inrichtingskwaliteit per locatie in vergelijking met het ambitieprofiel.

Verblijven en ontmoeten Inrichting	Gebruikswaarde							Duurzaam				Beleving				
	Verkeersveiligheid	Spelen	Recr. gebruik voorz.	Recr. Gebruik activ.	Sociale veiligheid	Parkeergelegenheid	Natuur en Ecologie	Bruikbaarheid	Milieu	Onderhoud Schoon	Onderhoud Heel	Onderhoudsvriendelijk	Identiteit & eigenheid	Attractiviteit	Materiaalgebruik	Kleur & Fleur
Woonwijken ambitie	B	A	A	A	A	B	C	B	B	B	B	B	B	B	B	B
Ambitie ruimtelijke plannen																
Raadslidenbuurt	B	A	A	X	A	A	B	A	B	A	A	B	B	A	A	A
Ooievaarszoom	B	A	A	X	A	A	B	A	B	A	A	A	B	B	B	A
Buitens van Van Iperen	A	X	A	X	A	A	B	A	B	A	A	A	B	A	A	A

Uit deze vergelijking wordt duidelijk dat de huidige inrichtingsplannen een hoog kwaliteitsniveau nastreven. In vergelijking met het ambitieaccent voor woonwijken is het mogelijk op enkele facetten een minder hoog niveau na te streven terwijl integraal blijvend wordt voorzien in een passende kwaliteit voor de buitenruimte.

b. Beheer en onderhoud

Het kwaliteitsplan legt ook de kaders en kwaliteitsniveaus voor het beheer en onderhoud vast. In de uitvoering zijn deze kwaliteitsniveaus de komende jaren leidend. Om te controleren of ze worden behaald monitort de afdeling Openbare Werken de buitenruimte.

In de hele gemeente ligt het minimale onderhoudsniveau, met een enkele uitzondering, op minimaal een B-kwaliteit. Dit is een landelijke norm en staat voor een 'voldoende' of 'basiskwaliteit' (een 'zes'). In de basiskwaliteit treden wel mankementen op, zo kan enige slijtage en veroudering zichtbaar zijn, zijn er kleinere schades en komt her en der vervuiling voor. Landelijk ervaren de meeste mensen dit niveau als voldoende en ze vinden het niet storend.

De Leerdamse burger is echter een hoger niveau gewend, op dit moment scoort Leerdam op relatief veel criteria een A-niveau. Dit houdt in dat voor verschillende criteria een lager niveau wordt geambieerd dan het huidige.

Voor een aantal criteria kiest Leerdam voor A-kwaliteit. Met name ten aanzien van schoon (zwerfvuil, hondenpoep, graffiti en afvalbakken) wordt in vrijwel de gehele gemeente voor A-niveau gekozen (m.u.v. bedrijventerreinen en hoofdstructuur).

In de bestaande openbare ruimte lijken de huidige beschikbare budgetten vrijwel voldoende om de kwaliteiten te behalen. Verschillende criteria kunnen enigszins minder intensief worden onderhouden, andere vragen juist meer aandacht. De kwaliteit blijft acceptabel en kan zelfs verbeteren doordat de focus in beheer niet spontaan ontstaat maar bewust wordt gekozen.

H10 - Implementatie

De bestuurlijke ambitie ten opzichte van de openbare ruimte moet worden vertaald naar een werkbare (bestuurlijke) opdracht voor de uitvoering. Wat dit complex maakt is het gegeven dat de ambitie op hoofdlijnen, zoals die in deze notitie is geformuleerd, per beleidsveld nog een verdiepingsslag vraagt. De enkele uitspraak van de raad dat ‘gesloten verharding’ in woonwijken op B- niveau moet zijn resulteert voor de wegbeheerder in een nieuwe vraag namelijk, hoe binnen de geldende wettelijke en technische kaders invulling kan worden gegeven aan deze ambitie. In dit hoofdstuk gaan we nader in op de vraag hoe de gestelde ambitie kan worden gerealiseerd.

a. Inrichting & gebruik





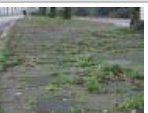
Per gebiedsfunctie is een kwaliteitsaccent voor inrichting & gebruik geformuleerd waarin steeds een visie wordt gegeven op de gebruikswaarde, belevingswaarde en duurzaamheid. Dit accent wordt verder geconcretiseerd in een kwaliteitsprofiel opgebouwd uit de 16 criteria van de waaier ‘inrichting en gebruik’. Van belang is nu dat deze ambities nader worden uitgewerkt. Denk hierbij aan materiaalkeuzes, ontwerpvoorstellen en het stellen van prioriteiten. Het kader dat in deze notitie wordt geboden is richtinggevend voor deze nadere uitwerking.

De tool om deze vertaalslag te maken is een zogenaamd ‘handboek openbare ruimte’. In dit handboek wordt per gebiedssoort (gebiedsindeling zoals opgenomen in dit plan) een nadere uitwerking gemaakt van de ambitie in de kwaliteitswaaier. Waar dat gewenst is kunnen nadere specificaties per buurt worden opgenomen. Hierbij kan worden gedacht aan de invulling van het criteria ‘identiteit & eigenheid’ maar ook aan nadere detaillering in materiaalkeuzes in groene en meer stenige woonwijken.

Voor de Leerdamse uitbreidingswijk ‘Broekgraaf’ wordt een dergelijk handboek al opgesteld. Dit handboek kan als basis gaan gelden voor de overige wijken van de gemeente. Op deze wijze wordt een basis gelegd voor een gemeentebreed Handboek Openbare Ruimte (HOR). Aanvullend op het concept van Broekgraaf zal het HOR Leerdam ook aandacht moeten geven aan wijk- en buurtbeheer en sociale veiligheid.

b. Beheer

Naast het accent voor ‘inrichting & gebruik’ is een accent geformuleerd voor het beheer van de openbare ruimte. Ook deze beheerambitie vraagt om een verdere verdieping. De door de raad vastgestelde ambitie moet worden uitgewerkt in een meer gedetailleerd niveau dan de kwaliteitswaaier biedt. De gemeente kan hiervoor gebruik maken van het landelijk erkende systeem van de CROW. Via deze organisatie beschikt de gemeente over een gedetailleerde database van beelden en resultaatsbeschrijvingen, de zogenaamde beeldmeetlatten voor beheer (zie afbeelding).

Verharding-open verharding-elementverharding-onkruid tegels				
A+	A	B	C	D
				
Er is geen onkruid.	Er is weinig onkruid.	Er is redelijk veel onkruid.	Er is veel onkruid.	Er is zeer veel onkruid.
bedekking voeglengte 0 %	bedekking voeglengte = 10 %	bedekking voeglengte = 30 %	bedekking voeglengte = 40 %	bedekking voeglengte > 40 %
hoogte 0 cm	hoogte = 10 stuks hoger dan 10 cm	hoogte = 10 stuks hoger dan 20 cm	hoogte = 30 stuks hoger dan 30 cm	hoogte > 30 stuks hoger dan 30 cm
pollen 0 stuks	pollen 0 stuks	pollen = 100 stuks	pollen = 200 stuks	pollen > 200 stuks

Deze beeldmeetlatten zijn geschikt als opdrachtformulering naar externe en interne dienstverleners in de buitenruimte. Door de opdrachten op deze wijze te formuleren sluit de werkopdracht nauw aan bij de bestuurlijke ambitie voor de buitenruimte.

Om de financiële consequenties van het vastgestelde kwaliteitsniveau en van mogelijke wijzigingen in de toekomst in beeld te brengen is een kwaliteitsmatrix opgesteld waarmee de beheerkosten per kwaliteitsniveau worden berekend. In het volgende hoofdstuk van deze notitie wordt dit systeem nader toegelicht.

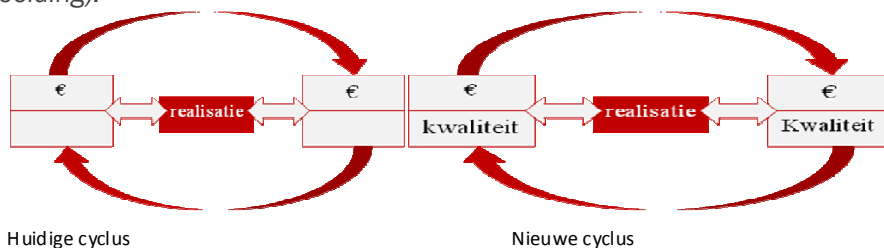
c. Communicatie

– Algemeen

Het is belangrijk om de ambitie van het kwaliteitsplan openbare ruimte intern te communiceren. De ambities worden immers via geplande projecten (beleidsontwikkeling, projectontwikkeling, herinrichting en beheer) gerealiseerd. Er wordt daarom een aantal acties uitgezet om deze inbreng te garanderen.

- ✓ Het opnemen van de ambities in uitgangspunten en randvoorwaarden van projecten;
- ✓ Het toetsen van de ambities door de afdeling Openbare werken. Dit houdt o.a. in dat een advies bij een plan of ontwerp wordt geschreven waarin consequenties van het ontwerp voor het realiseren van de ambities van het kwaliteitsplan worden aangegeven;
- ✓ Het monitoren van en rapporteren over de gerealiseerde kwaliteit, zowel voor inrichting, gebruik als beheer en onderhoud;
- ✓ Het rapporteren van de gerealiseerde kwaliteit aan het bestuur via de jaarrekening en paragraaf kapitaalgoederen aan de hand van het gestelde kwaliteitsniveau*.

**Dergelijke rapportages zijn er tot op heden uitsluitend voor wat betreft de uitputting van middelen (capaciteit / geld), het kwaliteitsplan voegt daar de component 'kwaliteit' aan toe (zie afbeelding).*



– Communicatie met bewoners, ondernemers en belanghebbenden

Het kwaliteitsplan is ook bedoeld om de communicatie over de ambities in de openbare ruimte te vergemakkelijken en verbeteren. Voor het eerst heeft de gemeente in het gesprek met de burger een vastgesteld kader. De volgende acties zullen in dit kader in de toekomst blijvend aan de orde zijn:

- ✓ Het uitleggen van de keuzes die de gemeente maakt ten aanzien van de inrichting, gebruik en beheer van de openbare ruimte. Instrumenten hiervoor zijn oa. de kwaliteitswaaiers en collages;
- ✓ Bij klachten en meldingen uitleg geven over de gekozen (onderhouds)niveaus en bepalen of de melding reëel is. Naar aanleiding van de uitkomst van de toetsing wordt de verdere afhandeling bepaald.
- ✓ Het bijdragen aan het opstellen van de buurtprogramma's door het beschikbaar stellen van schouwresultaten;
- ✓ De kwaliteitschouw integreren in de bewonersschouw*.

** Realisatie van de gestelde ambities kan de gemeentelijke organisatie niet alleen. Kwaliteit ontstaat pas dan als ook de gebruikers van de openbare ruimte zich bewust zijn van de gestelde ambities. Goede voorlichting en betrokkenheid bij de planvorming kan ertoe bijdragen dat men zich medeverantwoordelijk voelt voor (kwaliteit van) de openbare ruimte. Het is derhalve van evident belang buurtbewoners te betrekken bij het kwaliteitsbeleid. Het beleid is om daarom geïntegreerd in*

de reguliere wijkschouwen. Op die manier kan de buurt zelf meten of de wijk, samen met de gemeente, in staat is geweest de gestelde ambitie te realiseren.

H11 - Financiële aspecten beheer

Het kwaliteitsplan formuleert de Leerdamse kwaliteitsambitie op beheer met behulp van beelden. Het is van belang om deze beelden financieel te onderbouwen. In dit hoofdstuk is het financiële beheer van de openbare ruimte verder uitgewerkt.

a. Huidige beheerbudgetten

Het budget dat beschikbaar is voor het beheer van de openbare ruimte laat zich onder verdelen in 2 grootheden te weten budgetten en formatie. Daarnaast zijn er enkele voorzieningen waarin geormerkte gelden beschikbaar zijn voor renovatie of grootschalige reconstructies.

Er is geen directe relatie tussen de beheerkosten en de gelden in de voorzieningen maar het is evident dat tijdig renoveren of vervangen van het beheerareaal een positief effect heeft op de kosten voor beheer en onderhoud. Het is daarom essentieel dat de beschikbare voorzieningen beschikbaar blijven, en de daarop gebaseerde uitvoeringsprogramma's uitgevoerd worden. Dit geldt ook voor de budgetten waarin gelden beschikbaar zijn voor herstel, renovatie of andere complementaire kosten.

De overige budgetten, die beschikbaar zijn voor het regulier beheer en onderhoud van de buitenruimte (netheids, groen en wegenonderhoud) zijn geïntegreerd in het kwaliteitsplan. Door middel van een matrix worden de beheerkosten per jaar per kwaliteitsniveau in beeld gebracht. De berekening van de beheerkosten is dus gebaseerd op de daadwerkelijke kosten voor beheer met als uitgangspunt dat de reguliere programma's voor renovatie, reconstructie en vervanging conform planning worden uitgevoerd.

Het deel van de begroting dat is geïntegreerd in de matrix kan vanaf nu op kwaliteit worden aangestuurd waarbij direct inzicht wordt geboden in de financiële consequenties van een kwaliteit(saanpassing).

Onderstaande tabel geeft de globale verdeling van de gelden die in de matrix zijn geïntegreerd en de overige budgetten.

Budgetten (kwaliteitsmatrix - beheer)	Overige budgetten (herstel, renovatie of andere complementaire kosten)
€ 2.261.188	Ca. € 1.350.000
Totaal budget beheer openbare ruimte	Ca. € 3.600.000*
* excl. voorzieningen en formatie	

De budgetten in de kwaliteitsmatrix zijn gerelateerd aan het aangegeven kwaliteitsniveau (zie model). Aanpassing van het kwaliteitsniveau maakt direct de financiële effecten zichtbaar. Binnen de € 1.350.000 aan 'overige budgetten' onder andere de 'kosten-baten' posten opgenomen zoals Riolering, Begraafplaatsen enz. Deze posten en de overige posten voor herstel, renovatie etc. zijn niet dus niet beïnvloedbaar vanuit de kwaliteitsmatrix. In de toekomst kan het percentage beïnvloedbaar budget nog worden uitgebreid door bijvoorbeeld het beheer van (weg)meubilair en verkeerstekens rationeel* te gaan beheren.

* Rationeel beheer houdt in dat het beheer en onderhoud wordt uitgevoerd op basis van een vastgestelde beheerstrategie terwijl er wordt begroot op basis van het areaal dat daadwerkelijk wordt beheerd. Dergelijke gegevens zijn veelal opgenomen in een beheerplan met bijbehorend beheersysteem.

GEMEENTE LEERDAM		Infrastructuur	Verbuilven	Werken	Wonen
BEHEER					
(Natuurlijk) zwerfafval		B	A	B	A
Onkruid in verharding		B	A	B	B
Onkruid in beplanting		B	A	B	B
Hondenpoep		B	A	B	A
Bekleding *		B	A	B	A
Afvalbakken en containers		B	A	B	A
Water en oevers		B	B	B	B
Meubilair *		B	A	B	A
Grassen		B	B	B	A
Verharding **		B	A	B	B
Bomen		B	B	B	B
Bloembakken *		B	A	B	B
Beplanting		B	A	B	B
Totaalprijs excl. BTW	€	2.261.188,12			

b. Beïnvloedbare budgetten

De budgetten die direct beïnvloedbaar zijn op basis van een kwaliteitsaanduiding zijn opgenomen in de matrix. Deze matrix heeft een één op één relatie met de kwaliteitswaaier 'beheer'. Binnen de matrix kan per gebiedsfunctie met kwaliteitsniveaus worden geschoven. Een aanpassing van een kwaliteitsniveau heeft directe gevolgen voor de kostprijs en voor het kwaliteitsniveau in de buitenruimte.

Voor wat betreft alle kort cyclische diensten, als zwerfafval, hondenpoep etc. zijn dergelijke kwaliteitswijzigingen jaarlijks aan te sturen. Dit geldt echter niet voor de post 'technisch beheer verhardingen'. Een mutatie in het kwaliteitsprofiel van wegen heeft pas na langere termijn effect. Voor alle posten geldt derhalve dat het kwaliteitsniveau jaarlijks kan worden aangepast, voor wegen geldt een minimale interval van 5 jaar. In de praktijk zal deze interval ook voor de overige posten gelden, het lijkt onwaarschijnlijk dat er behoefte is om steeds van niveau te wijzigen. Met bovenstaande is echter aangegeven dat een kwaliteitswijziging op de hoog cyclische werken eenvoudiger is te realiseren, en dus ook meer voor de hand ligt, dan in het laagcyclische wegbeheer.

Voor wegbeheer geldt een nadere inperking van het te kiezen kwaliteitsniveau. Binnen de huidige begroting op wegbeheer kan gekozen worden voor A of B niveau bij gelijkblijvende voorzieningen voor rehabilitatie. Niveau C vaststellen als streefniveau voor wegbeheer heeft als gevolg dat de veiligheid in het geding komt, onder andere door grotere oneffenheden in de verharding. Tegelijkertijd is het nalaten van adequaat onderhoud negatief in de zin van de levensduur van de weg. Op dit moment kiest Leerdam op geen enkel criterium voor niveau C, die mogelijkheid is er echter wel. Voor het wegbeheer behoort C niveau, om bovengenoemde redenen, echter niet tot de range met reëel haalbare kwaliteitsniveaus.

H12 - Resumé

– *De gemeente Leerdam streeft naar een schoon, heel en veilige openbare ruimte.*

Recente kwaliteitsinventarisaties wijzen uit dat Leerdam met betrekking tot deze onderwerpen goede resultaten behaalt. Het resultaat van de integrale visie die Leerdam stelt in dit plan is dat de openbare ruimte een meer homogene kwaliteit krijgt. Niet alleen het centrum maar *alle* verblijfsgebieden biedt Leerdam een relatief hoog onderhoudsniveau. Ook de woonwijken, werkgebieden en infrastructuren krijgen een passende beheer- en inrichtingskwaliteit, steeds met een focus op de functie van het gebied.

– *Leerdamse identiteit en duurzaamheid staan hierbij centraal.*

Leerdamse identiteit ontstaat soms door toepassing van kenmerkende objecten. De kracht van het kwaliteitsplan ligt echter juist op het onderscheiden van gebieden met een gelijke functie als één functionele eenheid. Zo krijgen de wegen, behorend bij de infrastructuur, een herkenbare, eenduidige inrichting. Zowel qua inrichting, materiaalkeuzes en beheerstrategie is steeds één richtinggevend profiel opgesteld. Hierdoor krijgen Leerdamse wijken, buurten en straten een herkenbare inrichting, de *Leerdamse* openbare ruimte. Bij keuzes voor zowel inrichting als beheer is duurzaamheid een belangrijke factor. Leerdam kiest voor duurzame investeringen waarbij steeds gezocht wordt naar evenwicht tussen duurzaamheid, identiteit en kosten.

– *De openbare ruimte krijgt haar kwaliteit doordat Leerdam met doordachte ontwerpkeuzes en bewuste behevormen optimaal aansluit bij de functie van een gebied.*

Leerdam ontwerpt haar buitenruimte met gevoel voor identiteit en duurzaamheid maar heeft een stevige focus op de beheerbaarheid van haar ontwerpen. Het ontwerp is beheerbewust, de nieuwe openbare ruimte is daarmee met acceptabele inspanningen een schoon, heel en veilige openbare ruimte. Tegelijkertijd realiseert de beheerder zich bij het vaststellen van de beheerstrategie de oorspronkelijke ontwerpgedachte. De beheerstrategie is er op gericht deze gedachte te versterken of minimaal te borgen.

– *Hierbij is betrokkenheid van de gebruikers essentieel.*

Leerdam gaat van de naar onze openbare ruimte! Kwaliteit maken we samen. Leerdam wil niet de gemeente zijn die de openbare ruimte ontwerpt, inricht en beheert voor de gebruiker maar met de gebruiker. Leerdam betreft de gebruiker daarom zowel in de ontwerp-, inrichtings-, en beheerfase. Zij kiest daarbij steeds voor de meest passende participatievorm.

KWALITEITSPLAN OPENBARE RUIMTE GEMEENTE LEERDAM

Portefeuillehouder: Wim van der Leij - Wethouder

Auteur: Cees Uttenbogaard - beleidsmedewerker afdeling Openbare Werken, Leerdam

April 2012

Bij het opstellen van deze notitie is dankbaar gebruik gemaakt van het kwaliteitsbeleid voor de openbare ruimte van de gemeente Uithoorn.

